

دومین درس بزرگ از بورس ایران (شهاب سهرابی)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه:

بانام و یاد ایزدمنّان

سلام

من از شخص شما خواننده‌ی این کتاب الکترونیک، واقعاً سپاسگزارم به خاطر این که وقت گران‌بهایتان را به خاطر این کتاب صرف می‌کنید.

در بورس ایران برخی نکات وجود دارد که رعایت کردن آن‌ها بسیار حیاتی است و عدم رعایت آن‌ها اثرات مرگبار خواهد داشت.

در این کتاب به یکی دیگر از مهم‌ترین نکات و از کلیدی‌ترین عوامل در بورس ایران پرداخته می‌شود که عدم رعایت این نکته، آثار زیان‌بار بسیاری خواهد داشت.

من در این کتاب سعی کرده‌ام بامثالی واقعی که در بورس ایران اتفاق افتاده این نکته را کامل تبیین کنم. باشد که خوانندگان این کتاب اهمیت موضوع را دقیق درک کرده و آن را به دیگران هم انتقال دهند.

و این **اشتباه مرگبار** را انجام ندهند.

چراکه با گرفتار شدن در این باتلاق هم دیگر **راه نجاتی نخواهد ماند** و این پایانی می‌شود بر سرمایه‌گذاری و حضور فرد در بورس و آغازی می‌شود بر نگون بختی سرمایه‌گذاری.

"داستان دردناک اسفندیار و قند لرستان" را که یک ماجرای واقعی است را حتماً در ادامه بخوانید.

پس لطفاً به خاطر خودتان هم که شده، این کتاب را به دقت بسیار مطالعه نمایید

و در سرمایه‌گذاری خود مدنظر قرار دهید.

شهاب سهرابی

نویسنده کتاب جادوی بورس

تهران-پاییز ۱۳۹۷

فهرست:

Contents

۸	شاخص بورس چیست؟
۹	شاخص چیست؟
۱۰	شاخص کل:
۱۵	«داستان دردناک اسفندیار و قند لرستان»
۲۷	عوامل محیطی مؤثر بر قیمت سهام:
۲۹	اولین: عوامل کلان یا محیطی:
۳۳	دومین: عوامل مرتبط با صنعت:
۳۸	سومین: عوامل درونی:
۴۷	انواع شیوه‌های تعیین قیمت سهام:
۴۸	الف: قیمت اسمی:
۴۹	ب: قیمت دفتری:
۵۱	ج: قیمت بازار:
۵۲	د: قیمت ذاتی:
۵۵	فقط حرفه‌ای‌ها؟
۶۰	روش‌های خرید و فروش سهام:

۶۱.....	روش اول: خرید و فروش از طریق مراجعه حضوری به کارگزار:
۶۷.....	روش تلفنی سفارش خرید و فروش سهام:
۷۳.....	معاملات برخط (آنلاین) سهام:
۷۸.....	اصطلاحات رایج در بورس:
۷۹.....	نماد.....
۷۹.....	توقف نماد.....
۸۰.....	مجمع.....
۸۲.....	سال مالی.....
۸۳.....	صورت سود و زیان.....
۸۴.....	ترازنامه.....
۸۶.....	سود هر سهم (EPS).....
۸۶.....	سود تقسیمی هر سهم (DPS).....
۸۸.....	تعدیل سود.....
۸۹.....	صف خرید و صف فروش.....
۹۱.....	دامنه نوسان.....
۹۳.....	حجم مبادا.....
۹۴.....	قیمت پایانی سهم.....
۹۶.....	سهمی که در کمتر از دوماه تقریباً چهار برابر شد:
۹۹.....	منابع:

شاخص بورس چیست؟

حتماً شما هم تاکنون، بارها و بارها، در صداوسیما و سایر رسانه‌ها، شنیده‌اید که مثلاً شاخص بورس امروز با ۵۰۰ واحد رشد، به عدد ۱۸۰ هزار واحد رسید.

همچنین گاهی اوقات رسانه‌ها از کاهش شاخص بورس خبر می‌دهند.

اما تا به حال به این موضوع فکر کرده‌اید که شاخص بورس، بیانگر چیست و چرا افزایش یا کاهش آن، اهمیت دارد؟

اساس نوسانات شاخص چه مفهومي دارد؟ در اين برنامه، قصد داريم درباره شاخص هاي بورس و انواع آن ها صحبت كنيم.

شاخص چيست؟

شاخص، در مفهوم كلي، معياري است كه بر اساس آن مي توان چيزي را تشخيص داد.

در بورس هم شاخص ها، در واقع معيارهاي مهمي هستند كه با بررسي و تحليل آن ها، مي توان وضعيت گذشته و حال بورس را از جنبه هاي مختلف، ارزيابي و حتي روند آينده بورس را پيش بيني كرد،

بنابراين، طبيعتاً با توجه به نقش بسيار مهمي كه شاخص هاي بورس، در تصميم گيري سرمايه گذاران ايفا مي كنند، نوسانات شاخص ها نيز براي سرمايه گذاران بسيار حائز اهميت است.

شاخص ها بورس، انواع مختلفی دارند كه هر کدام، وضعيت بورس را

از جنبه خاصی نشان می‌دهد، بنابراین سرمایه‌گذاران در تحلیل شاخص‌های بورس باید به کارکرد هر شاخص توجه کافی داشته باشند.

در ادامه، مهم‌ترین شاخص‌های بورس را به شما معرفی می‌کنیم.

شاخص کل:

شاخص کل که به آن شاخص قیمت و بازده نقدی هم می‌گویند، بیانگر سطح عمومی قیمت و سود سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس است،

به بیان ساده‌تر،

«تغییرات شاخص کل در واقع بیانگر میانگین بازدهی سرمایه‌گذاران در بورس است.»

لازم است در این خصوص مقداری توضیح دهیم.

اگر به خاطر داشته باشید، در برنامه‌های گذشته گفتیم که بازدهی سرمایه‌گذاران در بورس از دو طریق به دست می‌آید.

اول دریافت سود نقدی سالیانه و

دوم، تغییر قیمت سهم در طول دوره سرمایه‌گذاری.

برای مثال، فردی را در نظر بگیرید که سهام شرکت الف را در ابتدای سال، با قیمت ۱۵۰ تومان خریداری می‌کند.

اگر قیمت سهم این فرد در پایان سال، به ۱۸۰ تومان افزایش یابد و شرکت، در پایان سال نیز ۱۵ تومان به‌عنوان سود نقدی، به ازای هر سهم توزیع کند، این فرد مجموعاً ۴۵ تومان سود از محل افزایش قیمت سهم و دریافت سود نقدی به دست آورده است

و بنابراین، بازدهی وی در پایان سال، ۳۰ درصد خواهد بود، زیرا سرمایه وی از ۱۵۰ تومان به ۱۹۵ تومان افزایش یافته است.

تغییرات شاخص کل نیز دقیقاً بیانگر میانگین بازدهی بورس است، بنابراین، اگر به‌عنوان مثال، شاخص کل بورس در ابتدای سال، ۲۰ هزار واحد باشد و در پایان سال، با ۱۰ هزار واحد افزایش، به ۳۰ هزار واحد برسد،

به این معناست که میانگین بازدهی بورس از محل افزایش قیمت سهام شرکت‌ها و تقسیم سود نقدي بين سرمايه‌گذاران در آن سال، ۵۰ درصد بوده است:

$$20000 \times 50\% = 10000 \text{ (میزان رشد شاخص در طول سال)}$$

دو نکته قابل توجه در خصوص شاخص کل می‌بایست مدنظر سرمایه‌گذاران باشد:

نکته اول:

اینکه افزایش شاخص کل، لزوماً به معنای سودآوری سهام همه شرکت‌های حاضر در بورس نیست، همان‌طور که کاهش شاخص کل نیز لزوماً به معنای ضرر دهی سهام همه شرکت‌ها در بورس نیست،

زیرا همان‌گونه که گفته شد، شاخص کل، بیانگر میانگین بازدهی بورس است و چه‌بسا، در برخی موارد، علیرغم رشد قابل‌توجه شاخص کل بورس، برخی سهام با افت قیمت مواجه شده و سهامداران خود را بازیان مواجه سازند

و یا

در شرایطی که شاخص کل با کاهش مواجه است، برخی سرمایه‌گذاران که سهام ارزنده‌ای را در سبد سهام خود دارند، سود قابل قبولی به دست می‌آورند. بنابراین، سرمایه‌گذاران نباید صرفاً با اتکا به اخبار رشد شاخص کل و بدون بررسی کامل در خصوص ارزش ذاتی سهام، اقدام به سرمایه‌گذاری در بورس کنند و حتی در شرایط رشد مستمر شاخص کل نیز در انتخاب سهام، کاملاً دقت نمایند.

نکته دوم:

ارتباط بین شاخص کل و سبد سهام است. حتماً به خاطر دارید که یکی از اصول بسیار مهم سرمایه‌گذاری در بورس، تشکیل سبد سهام متنوع است.

هراندازه سبد سهام یک سرمایه‌گذار، متنوع‌تر و به ترکیب سهام شرکت‌های موجود در بورس نزدیک‌تر باشد، بازدهی آن سرمایه‌گذار نیز به متوسط بازدهی کل بورس که توسط شاخص کل نشان داده می‌شود، نزدیک‌تر خواهد بود،

تا آنجا که اگر فردی بتواند ترکیب سهام موجود در سبد سهام خود را به‌طور کامل، منطبق بر ترکیب تمامی سهام حاضر در بورس نماید، بازدهی وی نیز به‌طور کامل منطبق بر نوسانات شاخص کل بورس خواهد بود و مثلاً با رشد ۳۰ درصدی شاخص، وی نیز حدوداً ۳۰ درصد سود به دست خواهد آورد.

در اینجا با مفهوم شاخص کل بورس آشنا شدید. لازم به ذکر است اطلاعات مربوط به شاخص‌های بورس به‌صورت لحظه‌ای در

پایگاه اطلاع‌رسانی بورس اوراق بهادار تهران به نشانی
www.irbourse.com (خواننده شود آی آر بورس نقطه کام)

و پایگاه اطلاع‌رسانی شرکت مدیریت فناوری بورس تهران به نشانی
www.tsetmc.com (تی اس ای تی ام سی نقطه کام)

قابل مشاهده است.

«داستان دردناک اسفندیار و قند لرستان»

داستانی که براتون تعریف می‌کنم واقعی و در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۹۲ و ۹۳ اتفاق افتاده (صرفاً اسامی عوض شده)

من خودم از نزدیک شاهد این ماجرا بودم.

اسفندیار جوانی بود که دهه‌ی سوم عمرش را طی می‌کرد و علاقه‌مند به بورس بود و از اون جایی که تجربه‌ای در بورس نداشت در تالار بورس با آقای آشنا شد که اسمش محمد آقا بود و فردی کارگشته و باتجربه بود و سنش شاید دو برابر اسفندیار بود و خیلی‌ها از او سوالاتشون را می‌پرسیدند.

اسفندیار به محمد آقا نزدیک شد و روزبه روز دوستی این دو
مستحکم تر می شد و شدن رفیق گرمابه و گلستان
اوضاع به گونه ای بود که هر چی محمد آقا می گفت، اسفندیار بدون
چون و چرا و چشم بسته انجام می داد.

این که چه سهمی باید بخره

و چقدر بخره

و کی بخره

و کی بفروشه

همه ی این ها را محمد آقا تعیین می کرد و اسفندیار هم صرفاً مجری
بود و این داستان ادامه داشت.

لازم به ذکره که این محمد آقا به قدری با اطمینان صحبت

می کرد که مخاطبش هر کسی بود، قانع می شد و در متقاعد کردن
دیگران به

ترفندهای مختلف، بسیار حرفه ای بود.

اوضاع بورس در سال ۱۳۹۲، بسیار عالی بود طوری که تا دی ماه اون سال شاخص کل^۱ بورس به نزدیک ۹۰۰۰۰ رسید.

رونق بورس به گونه ای بود که دوستان به طنز می گفتند که اگه اسم سهام ها را بنویسیم و در دیوار بزنیم و با دارت به سمت آن پرتاب کنیم و به هر سهمی می خورد اون سهم را بخریم باز کلی سود می کردیم و تحلیل کمرنگ شده بود.

---

^۱ شاخص کل: بیانگر سطح عمومی قیمت و سود سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس است، به بیان ساده تر، «تغییرات شاخص کل در واقع بیانگر میانگین بازدهی سرمایه گذاران در بورس است.»

20:20:46 **قند لرستان (فلرست) - بازار دوم بورس**

نمایش روزهای معامله شده - نمایش همه روزها - برای مشاهده اطلاعات بیشتر در هر روز معاملاتی بر روی سطر مورد نظر دبل کلیک کنید

تاریخ	تعداد	حجم	ارزش	قیمت دبورو	اولین قیمت	قیمت آخرین معامله			قیمت باستانی			بیشترین قیمت	
						قیمت	تغییر	رصد	قیمت	تغییر	رصد		
1392/5/20	169	133,241	6.44B	47,760	49,670	47,410	-0.73	-350	48,335	575	1.2	46,400	49,670
1392/5/16	7	55,273	2.64B	45,924	47,760	47,760	4	1836	47,760	1836	4	47,760	47,760
1392/5/15	59	82,388	3.784B	44,226	45,301	45,995	4	1769	45,924	1698	3.84	45,301	45,995
1392/5/14	59	47,209	2.088B	43,972	45,700	44,060	0.2	88	44,226	254	0.58	43,512	45,700
1392/5/13	79	96,513	4.244B	42,467	42,800	44,165	4	1698	43,972	1505	3.54	42,500	44,165
1392/5/12	40	40,409	1.716B	41,976	42,055	42,198	0.53	222	42,467	491	1.17	41,011	42,800
1392/5/9	61	28,018	1.176B	41,769	41,900	41,700	-0.17	-69	41,976	207	0.5	41,200	42,700
1392/5/7	38	11,755	492.55M	41,559	41,800	41,375	-0.44	-184	41,769	210	0.51	41,375	42,699
1392/5/6	34	15,537	645.896M	41,501	41,800	41,700	0.47	194	41,559	53	0.13	41,002	41,889
1392/5/5	57	1.21M	50.213B	41,501	41,501	41,501	0.57	401	41,506	5	0.01	41,100	42,000
1392/5/2	47	33,231	1.362B	41,991	42,166	41,103	-2.13	-896	41,501	498	-1.19	41,103	42,166
1392/5/1	49	11,429	482.747M	41,647	41,401	42,500	2.05	853	41,999	352	0.85	41,401	42,750
1392/4/31	97	1.233M	51.359B	43,084	41,363	41,799	-2.98	-1285	41,647	1437	-3.34	41,363	42,190

حدود تیرماه ۹۲ بود که به توصیه‌ی آقا محمد، اسفندیار با کل پولش وارد سهام قند لرستان شد در قیمت ۴۱۰۰ تومان با این امید که قیمت سهم به هشت هزار تومان خواهد رسید.

قیمت قند لرستان رشد کرد و در کمترین ماه به ۵۷۰۰ تومان رسید که حدود ۴۰٪ سود طی کمتر از یک ماه بود. با توجه به این رشد، خیالش راحت شد که در مسیر درستی قرار دارد.

20:22:05 قند لرستان (قلمرو) - بازار دوم بورس

نمایش روزهای معامله شده - نمایش همه روزها - برای مشاهده اطلاعات بیشتر در هر روز معاملاتی بر روی سطر مورد نظر دبل کلیک کنید

بیشترین قیمت	کمترین قیمت	قیمت پایانی			قیمت آخرین معامله			اولین قیمت	قیمت دیروز	ارزش	حجم	تعداد	تاریخ
		رصد	تغییر	قیمت	رصد	تغییر	قیمت						
53,369	53,369	-1.5	-834	54,758	-4	-2223	53,369	53,369	55,592	384.257M	7,200	5	1392/6/6
57,599	54,559	-2.18	-1240	55,592	-4	-2273	54,559	55,000	56,832	2.201B	39,590	85	1392/6/5
58,300	54,847	-0.53	-300	56,832	-2.76	-1576	55,556	58,300	57,132	3.471B	61,076	116	1392/6/4
57,133	57,088	4	2196	57,132	4	2197	57,133	57,133	54,936	4.017B	70,302	65	1392/6/3
55,801	55,801	2.39	1281	54,936	4	2146	55,801	55,801	53,655	639.591M	11,462	20	1392/6/2
56,000	52,601	-1.35	-732	53,655	1.49	813	55,200	53,343	54,387	4.042B	75,336	130	1392/5/30
54,995	54,330	-3.9	-2206	54,387	-4	-2263	54,330	54,541	56,593	5.214B	95,874	131	1392/5/29
59,900	55,381	-1.9	-1095	56,593	-4	-2307	55,381	59,900	57,688	4.128B	72,944	199	1392/5/28
57,688	57,688	4	2218	57,688	4	2218	57,688	57,688	55,470	6.05B	104,866	141	1392/5/27
55,470	55,470	4	2133	55,470	4	2133	55,470	55,470	53,337	3.717B	67,013	39	1392/5/26
53,419	52,365	3.84	1972	53,337	4	2054	53,419	53,400	51,365	4.461B	83,634	106	1392/5/23
51,369	51,200	3.99	1971	51,365	4	1975	51,369	51,359	49,394	3.36B	65,421	55	1392/5/22
50,267	47,500	2.19	1059	49,394	3.96	1915	50,250	47,899	48,335	3.981B	80,588	142	1392/5/21

زمان می‌گذشت و در این حین قیمت سهام در نوسان بود و در عرصه‌ی سیاسی هم باروی کار آمدن دولت آقای روحانی مذاکرات هسته‌ای در جریان بود و توافقات اولیه هم صورت گرفته بود.

قیمت سهام هم به حول و حوش ۴۵۰۰ رسیده بود و دائم در نوسان بود و بین چهار هزار و چهار هزاروپانصد در نوسان بود.

در حدود دهه دوم دی ماه ۱۳۹۲ (شروع سال میلادی ۲۰۱۴)

که شاخص کل بورس به نزدیک ۹۰۰۰۰ رسیده بود، تغییر جهت داد

و این در واقع نقطه‌ی عطف بود و نشون به اون نشون که این روند

نزولی تا

دو سال ادامه داشت و تا نزدیک ۶۰۰۰۰ هم آمد.

در اواسط اسفند ۱۳۹۲، شاخص‌های تکنیکال نشان می‌داد که روند صعودی شکسته شده و به‌زودی احتمال ریزش بالا رفته است و زمان خروج می‌باشد.

ولی محمد آقا این چیزها را قبول نداشت و می‌گفت که این سهم
طلاست

۹۰۰٪ افزایش سرمایه از محل انباشته داره

مسیر قند اصفهان بعد از افزایش سرمایه را میره و افزایش
صد درصدی اون قطعی و به هیچ عنوان نباید فروخت.

سال نودودو تموم شد و اسفندیار با سهم ماند.

در سال نودوسه که اوضاع بورس مناسب نبود و این وضع ادامه داشت

در ۱۹ مهر ۱۳۹۳ مجمع فوق‌العاده^۲ که برای افزایش سرمایه بورس
بود، افزایش سرمایه را تصویب نکرد.

---

^۲ موضوعات اصلاح یا تغییر مواد اساسنامه شرکت، کاهش یا افزایش سرمایه و انحلال شرکت فقط در مجمع عمومی فوق‌العاده قابل‌رسیدگی است. در مجمع عمومی فوق‌العاده دارندگان بیش از نصف سهامی که حق رأی دارند باید حاضر باشند و تصمیمات مجمع همواره با اکثریت دوسوم آراء حاضر در جلسه رسمی معتبر خواهد بود.

اطلاعیه

شرکت قند لرستان (سهامی عام)
نماد: قلرست   کد: ۱۵-۴۲-۰۷

موضوع: مجمع عمومی فوق العاده

به اطلاع می‌رساند، مجمع عمومی فوق العاده شرکت قند لرستان (سهامی عام) در ساعت ۱۴ روز شنبه مورخ ۹۳/۰۷/۱۹ در محل تعیین شده تشکیل شد و موضوعات تغییر سال مالی و افزایش سرمایه شرکت به تصویب مجمع **نرسید**.

روابط اسفندیار و محمد آقا روزبه روز تیره‌تر شد و به جدایی کشید.

و سرانجام:

اسفندیار در بهمن ۱۳۹۳ سهم را به قیمت ۱۵۰۰ تومان فروخت با ۶۰٪

ضرر

بعد از حدود یک سال و نیم

و از دست دادن

۶۰٪ سرمایه

و این که به علت اعتماد بیش از اندازه اش به محمد آقا،

نادیده گرفتن خود

و اتکا به دیگری نه خود،

و از آنجاکه کل سرمایه اش را به این سهم اختصاص داده بود، عملاً
سرمایه اش بر باد رفت.

اسفندیار بدجوری به زمین خورد و برای همیشه از بورس رفت که
رفت...

هرگز، هرگز، هرگز نباید چشم بسته، مطیع محض بود و اعتماد مطلق و
بیش از اندازه کرد.

باید تلاش کرد

و خود را مجهز به دانش و تجربه کرد.

بامبالغ کم شروع کرد.

و در مراحل بعدی با مبالغ بالاتر اقدام به سرمایه‌گذاری کرد

مهم‌ترین

سرمایه‌گذاری،

سرمایه‌گذاری

روی خود است.

عوامل محیطی مؤثر بر قیمت سهام:

در کنار همه مزایایی که برای سهام ذکر شده، توجه به این نکته مهم بسیار ضروری است که انتخاب سهام یک شرکت، باید با شناخت کامل نسبت به وضعیت حال و آینده شرکت مورد نظر انجام گیرد.

به بیان دیگر، لازم است سرمایه‌گذار پس از آشنایی و تحلیل کافی پیرامون عوامل اثرگذار بر قیمت سهام شرکت یا شرکت‌های مورد نظر خود، نسبت به خرید سهام مذکور اقدام کند.

اما چه عواملی می‌تواند بر قیمت سهام، تأثیرگذار باشد.

به طور کلی، سه دسته عوامل می‌توانند قیمت سهام شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار دهند:

الف: عوامل کلان یا محیطی

ب: عوامل مرتبط با صنعتی که شرکت در آن فعالیت می‌کند

ج: عوامل درونی شرکت

در ادامه، در خصوص هر یک از عوامل اثرگذار بر قیمت سهام شرکت توضیح خواهیم داد:

اولین: عوامل کلان یا محیطی:

نخستین عامل اثرگذار بر قیمت سهام شرکت‌ها، عوامل کلان یا محیطی هستند.

منظور از عوامل محیطی، عواملی هستند که کاملاً خارج از اختیار شرکت‌ها بوده، ولی ارزش سهام آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند. به نظر شما، چه عوامل محیطی می‌تواند قیمت سهام را تحت تأثیر قرار دهد؟

۱- وضعیت اقتصادی و سیاسی:

یکی از عوامل بیرونی که می‌تواند قیمت سهام را تحت تأثیر قرار دهد، ثبات یا عدم ثبات در اوضاع اقتصادی و سیاسی در عرصه داخلی و بین‌المللی است.

بدون تردید، آرامش فضای اقتصادی و سیاسی کشورها، به دلیل آنکه زمینه تداوم فعالیت رو به رشد بنگاه‌های اقتصادی را فراهم می‌کند، این اطمینان خاطر را نیز برای سرمایه‌گذاران ایجاد می‌کند که با خرید سهام این شرکت‌ها، می‌توانند به سود قابل قبولی برسند.

۲- سیاست‌های کلان پولی، مالی و ارزی:

یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌تواند بر روند فعالیت، سودآوری و در نتیجه قیمت سهام شرکت‌ها اثرگذار باشد، سیاست‌های دولت در حوزه پولی، مالی و ارزی است.

برای مثال، در صورت افزایش نرخ ارز، آن دسته از شرکت‌های بورس که اغلب محصولات خود را به خارج از کشور صادر می‌کنند، با افزایش سودآوری مواجه خواهند شد،

زیرا درآمد حاصل از فروش آن‌ها افزایش می‌یابد، اما در مقابل، شرکت‌هایی که بخش عمده مواد مورد نیاز خود را از خارج کشور تأمین می‌کنند،

با افزایش هزینه‌ها و در نتیجه، کاهش سودآوری مواجه شده و ارزش سهام آن‌ها تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

همچنین در صورتی که دولت نرخ سود تسهیلات اعطایی به بنگاه‌های اقتصادی را کاهش دهد، طبیعتاً هزینه تأمین مال بنگاه‌ها کاهش یافته و میزان سودآوری و در نتیجه، ارزش سهام آن‌ها افزایش خواهد یافت.

۳- بودجه سالانه کشور:

سومین عامل محیطی اثرگذار بر ارزش سهام شرکت‌ها، ترکیب بودجه سالیانه کشور است، زیرا ترکیب بودجه، در واقع جهت‌گیری اصلی دولت در طول سال را نشان می‌دهد.

برای مثال، اگر دولت در بودجه سالیانه خود، برنامه گسترده‌ای برای توسعه صنعت پتروشیمی در نظر گرفته باشد، طبیعتاً به این معناست که شرکت‌های فعال در این صنعت، تحت تأثیر برنامه‌های توسعه‌ای دولت، با رشد قابل توجهی مواجه شوند،

همین امر تقاضا برای خرید سهام شرکت‌های پتروشیمی و در نتیجه، ارزش سهام آن‌ها در بورس را افزایش خواهد داد.

۴-قوانین و مقررات:

چهارمین عامل محیطی اثرگذار بر قیمت سهام شرکت‌ها، قوانین و مقررات است. برای مثال، فرض کنید برای صادرات برخی محصولات پتروشیمی به خارج از کشور، تعرفه وضع شود.

طبیعتاً این تصمیم بر قیمت سهام آن دسته از شرکت‌های بورس که درآمد آن‌ها از محل صادرات محصولات پتروشیمی مذکور به دست می‌آید، تأثیر منفی خواهد داشت، زیرا هزینه‌های آن‌ها را افزایش می‌دهد.

لازم به ذکر است هراندازه ثبات در قوانین و مقررات بیشتر باشد، امکان تصمیم‌گیری بهتر و دقیق‌تر برای سرمایه‌گذاران بیشتر فراهم خواهد شد.

دومین: عوامل مرتبط با صنعت:

برای مثال، عوامل مرتبط با صنعت سیمان، پتروشیمی، خودروسازی، ساختمان و... به طور خاص بر قیمت سهام شرکت‌های فعال در این صنایع تأثیر می‌گذارند؛ اما عوامل مرتبط با صنعت، دقیقه چه هستند.

۱- نحوه قیمت‌گذاری محصولات:

نخستین عاملی که بر قیمت سهام شرکت‌های فعال در یک صنعت تأثیر مستقیم دارد، نحوه قیمت‌گذاری محصولات آن صنعت است.

برای مثال، فرض کنید قیمت محصولات شرکت‌های خودروسازی بدون دخالت دولت و بر اساس میزان عرضه و تقاضا در بازار تعیین شود.

طبیعتاً انتظار سرمایه‌گذاران از میزان درآمد و سودآوری شرکت‌های خودروسازی در این شرایط، متفاوت از زمانی خواهد بود که دولت باهدف تنظیم بازار، مستقیماً بر قیمت خودروهای تولید داخل، نظارت کرده و قیمت آن‌ها را تعیین کند.

بنابراین، نحوه قیمت‌گذاری محصولات در یک صنعت، می‌تواند قیمت سهام شرکت‌های فعال در آن صنعت را تحت تأثیر قرار دهد.

۲- میزان عرضه و تقاضا برای محصولات:

دومین عامل از مجموعه عوامل مرتبط با صنعت، میزان عرضه و تقاضا برای محصولاتی است که شرکت‌های فعال در آن صنعت، تولید می‌کنند.

برای مثال، رونق صنعت ساختمان‌سازی در کشور، می‌تواند به افزایش تقاضا برای مصالح ساختمانی از جمله سیمان منجر شده و این افزایش تقاضا نیز به دلیل تأثیر مستقیمی که بر میزان فروش و سودآوری شرکت‌های سیمانی دارد، افزایش قیمت سهام این شرکت‌ها در بورس

را به دنبال داشته باشد.

۳- رقابتی یا انحصاری بودن صنعت:

هر اندازه یک محصول انحصاری تر باشد، امکان سودآوری شرکت‌های تولیدکننده آن محصول بیشتر خواهد بود، زیرا به علت نبود رقیب، تولیدکننده می‌تواند هر قیمتی را که خواست، برای محصول خود تعیین کند.

طبیعتاً، با ورود رقباي جدید به یک صنعت و افزایش شدت رقابت در آن صنعت، از میزان انحصار شرکت‌ها کاسته شده و سودآوری آن‌ها نیز کاهش خواهد یافت.

بنابراین لازم است سرمایه‌گذار قبل از خرید سهام یک شرکت، وضعیت حال و آینده صنعت مورد نظر را از نظر میزان انحصار، احتمال ورود رقباي جدید و تأثیر آن بر قیمت سهام شرکت به‌طور کامل بررسی کند.

۴- حجم سرمایه‌گذاری در صنعت:

میزان سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته و جهت‌گیری دولت و بخش خصوصی در خصوص یک صنعت، می‌تواند چشم‌انداز آینده آن صنعت را تا حد زیادی مشخص کرده و به سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری برای خرید یا فروش سهام شرکت‌های فعال در آن صنعت کمک کند.

هراندازه حجم سرمایه‌گذاری‌ها در یک صنعت بیشتر باشد، به معنای آن است که انتظار سودآوری در آن صنعت بیشتر است.

۵- وضعیت صنایع مرتبط:

یکی از عوامل اثرگذار بر قیمت شرکت‌ها در صنایع مختلف، وضعیت صنایع مرتبط با صنعت موردنظر است.

برای مثال، صنعت فولاد به‌طور مستقیم با صنایعی مانند استخراج سنگ‌آهن و همچنین صنعت خودروسازی در ارتباط است، زیرا از یکسو سنگ‌آهن، اصلی‌ترین ماده اولیه موردنیاز برای تولید فولاد است و از

سوي ديگر، محصولات فولادي به طور مستقيم در صنايعي مانند خودروسازي بكار برده مي شود.

بنابراين، هرگونه ركود و يا رونق در صنايع قبل و بعد از صنعت فولاد، مي تواند قيمت سهام شركت هاي فعال در اين صنعت را تحت تأثير قرار دهد.

۶- تحولات فناوري:

سرعت تغيير فناوري در صنايع، از ديگر عوامل اثرگذار بر قيمت سهام حاضر در آن صنعت است.

براي مثال، سرعت تغييرات فناوري در صنعت ارتباطات بسيار بيشتر از سرعت تغييرات فناوري در صنعت سيمان است.

طبيعتاً هر اندازه سرعت تغيير فناوري در يك صنعت بيشتر باشد، ميزان تغييرات قيمت سهام شركت هاي حاضر در آن صنعت بيشتر خواهد بود.

همچنین لازم است سرمایه‌گذار هنگام خرید سهام شرکت‌هایی که تحولات فناوری در آن‌ها بسیار سریع است، به این موضوع توجه داشته باشد که این شرکت مذکور، توانایی انطباق سریع با تغییرات فناوری را دارد یا خیر؟

تاکنون با دودسته از عوامل مؤثر در تعیین قیمت سهام شرکت‌ها آشنا شده‌اید: ۱- عوامل کلان یا محیطی و ۲- عوامل مرتبط با صنعت

سومین: عوامل درونی:

برخلاف عوامل محیطی و عوامل مرتبط با صنعت، عوامل درونی، همان‌طور که از اسمش هم پیداست، به وضعیت داخلی شرکت مربوط‌اند.

در ادامه، مهم‌ترین عوامل درونی مؤثر بر قیمت سهام را برای شما بازگو می‌کنیم.

۱- میزان سودآوری شرکت و ثبات آن:

بدون تردید، مهم‌ترین انگیزه یک سرمایه‌گذار از خرید سهام شرکت، کسب سود است.

برای یک سرمایه‌گذار بسیار مهم است که شرکتی که سهمش را خریده، بتواند عملکرد مناسبی داشته و سود قابل قبولی در پایان سال به دست آورد.

البته، تداوم روند سودآوری نیز بسیار حائز اهمیت است، چراکه از دید سرمایه‌گذاران، شرکتی که فقط در یک دوره سود خوبی کسب کند، اما

نتواند به این روند ادامه دهد، گزینه مناسبی برای سرمایه‌گذاری نخواهد بود.

نکته دیگری که باید مورد توجه قرار گیرد این است که شرکت‌ها، در سال‌های آغازین فعالیت خود، سودآوری چندان بالایی ندارند و به تدریج، روند سودآوری آن‌ها بهبود می‌یابد که لازم است سرمایه‌گذاران به این موضوع توجه داشته و بادی بلندمدت، سودآوری شرکت را مورد ارزیابی قرار دهند.

۲-نسبت قیمت به درآمد سهم:

P/E نسبت P به E از تقسیم کردن قیمت سهم Price به سود سالیانه سهم (Earning) به دست می‌آید. برای مثال، دو شرکت الف و ب را که هر دو در صنعت ساختمان فعالیت می‌کنند و در اغلب شرایط نیز باهم یکسان هستند، در نظر بگیرید.

اگر سود سهام هر دو شرکت در پایان سال ۱۰۰ تومان باشد، اما قیمت سهام شرکت الف در بورس ۵۰۰ تومان و قیمت سهام شرکت ب، ۱۰۰۰ تومان، شما چه نتیجه‌ای خواهید گرفت؟

طبیعتاً اولین چیزی که به ذهن می‌رسد این است که با فرض تداوم روند سودآوری، شرکت «الف» پس از ۵ سال، خواهد توانست اصل سرمایه سهامدارانش را از محل سود سهام، تأمین نماید ($500/100=5$)،

در حالی که این مدت در شرکت «ب»، ۱۰ سال است ($1000/100=10$).

بنابراین، احتمالاً شرکت «الف» در مقایسه با شرکت «ب»، در وضعیت مناسب‌تری قرار دارد.

معمولاً در شرایط یکسان، هر اندازه نسبت P به E یک شرکت در مقایسه با سایر شرکت‌های موجود در آن صنعت کمتر باشد، نشان‌دهنده ارزشمند بودن سهم است.

همچنین با بررسی نسبت P به E یک شرکت و مقایسه آن با نسبت P به E سایر شرکت‌های فعال در آن صنعت، می‌توان دریافت که این قیمتی که هم‌اکنون برای سهم مذکور در بورس تعیین شده، قیمت مناسبی است یا خیر؟

البته باید توجه داشت که نسبت P به E تنها یکی از معیارهای ارزیابی سهم است و نباید به تنهایی و بدون در نظر گرفتن سایر معیارها، ملاک تصمیم‌گیری قرار گیرد.

۳- قابلیت نقد شوندگی سهام:

قبلاً هم توضیح دادیم که یکی از ویژگی‌های یک دارایی خوب، این است که سریع به پول نقد تبدیل شود.

سهام نیز به‌عنوان یک دارایی،

از این ویژگی مستثنی نیست و طبیعتاً سهامداران انتظار دارند هر زمان که خواستند، بتوانند سهام خود را فروخته و به پول نقد تبدیل کنند.

هراندازه حجم معاملات، دفعات معامله و تعداد سهام معامله‌شده یک شرکت در بورس بیشتر باشد، نشان‌دهنده قابلیت نقد شوندگی بالای این سهم است.

۴- وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت:

با بررسی صورت‌های مالی اساسی شرکت از جمله ترازنامه، می‌توان شناخت خوبی نسبت به وضعیت مالی شرکت و بخصوص میزان دارایی‌ها و بدهی‌های آن به دست آورد.

طبیعتاً برای سهامدار، به‌عنوان فردی که به نسبت سهامش مالک شرکت محسوب می‌شود،

این موضوع بسیار حائز اهمیت است که شرکت، چه دارایی‌هایی در اختیار دارد،

به چه میزان بدهی دارد و این بر اساس این حجم دارایی و بدهی، سهام شرکت برای خرید مناسب است یا خیر؟

با بررسی ترازنامه و سایر صورت‌های مالی شرکت، می‌توان این اطلاعات را به دست آورد.

۵- طرح‌های توسعه شرکت:

هراندازه طرح‌های توسعه‌ای در یک شرکت بیشتر باشد، نشان‌دهنده رشد و پویایی آن شرکت خواهد بود.

بنابراین وجود طرح‌های توسعه‌ای، می‌تواند یکی از نشانه‌های ارزنده بودن سهام شرکت باشد.

البته باید هدف از انجام طرح توسعه‌ای در شرکت و میزان تأثیر آن در فروش و سودآوری شرکت، به‌طور کامل مورد بررسی قرار گیرد،

زیرا

همه طرح‌های توسعه‌ای به یک اندازه در شرکت تأثیرگذار نیستند،

مثلاً طرح‌هایی که برای تعویض ماشین‌آلات فرسوده یک شرکت اجرا می‌شود،

در مقایسه با طرح‌هایی که باهدف راه‌اندازی خطوط تولید جدید اجرا می‌شود، تأثیر کمتری در میزان سودآوری شرکت دارند.

۶- میزان سهام در دست مردم:

هرچه تعداد بیشتری از مردم، سهامدار یک شرکت باشند، وضعیت آن سهم مناسب‌تر خواهد بود،

زیرا اولاً همواره خریداران و فروشندگان زیادی برای سهم وجود داشته و در نتیجه، قابلیت نقد شوندگی سهم در بورس افزایش می‌یابد و

ثانياً امکان دست‌کاری قیمت سهم توسط گروهی خاص از سهامداران، کاهش می‌یابد.

به آن بخش از سهام شرکت که در اختیار تعداد زیادی سرمایه‌گذاران قرار دارد، سهام شناور آزاد گفته می‌شود.

۷- ترکیب سهامداران شرکت:

وجود برخی نهادها و سازمان‌های بزرگ به‌عنوان سهامداران عمده یک شرکت، می‌تواند به‌عنوان نقطه قوت برای سهام آن شرکت محسوب شود،

زیرا سهامداران عمده در شرایط خاص می‌توانند با حمایت از سهم، مانع از افت قیمت سهم و در نتیجه، ضرر و زیان سهامداران شوند.

البته وجود سازمان‌ها و نهادها در ترکیب سهامداری یک شرکت، لزوماً به معنای حمایت آنان از سهم نیست و باید عملکرد گذشته سهامداران عمده در این خصوص مورد بررسی قرار گیرد.

در این قسمت، با هفت عامل درونی یک شرکت که بر قیمت و میزان اقبال سرمایه‌گذاران به خرید سهام آن شرکت اثرگذار است، آشنا شدید.

شاید برای شما این سؤال به وجود آمده باشد که اطلاعات مربوط به این عوامل، از جمله میزان سودآوری، وضعیت مالی، نسبت P به E ، اطلاعات مربوط به قابلیت نقد شوندگی، ترکیب سهامداران، طرح‌های توسعه‌ای و... در خصوص یک شرکت را چگونه می‌تواند به دست آورد.

خوشبختانه در حال حاضر، همه این اطلاعات از طریق پایگاه‌های
اینترنتی رسمی بورس به نشانی

www.tsetmc.com

9

www.codal.ir

به صورت لحظه‌ای در دسترس سرمایه‌گذاران قرار دارد.
فقط کافی است به اینترنت دسترسی داشته باشید.

انواع شیوه‌های تعیین قیمت سهام:

چرا قیمت سهام اغلب شرکت‌ها در بورس از قیمت اسمی آن‌ها یعنی
۱۰۰ تومان بیشتر است؟

این قیمتی که در بورس برای سهام تعیین می‌شود، همواره با ارزش
واقعی یک سهم برابر است؟

اگر این‌طور است، چرا همچنان برخی سرمایه‌گذاران متقاضی خرید
برخی سهام، حتی با قیمتی بالاتر هستند؟

در این قسمت، قصد داریم با ذکر انواع قیمت یک سهم، به این سؤالات پاسخ دهیم. پس با ما همراه باشید.

هر سهم، چهار نوع قیمت دارد:

الف: قیمت اسمی:

قیمت اسمی یک سهم، قیمتی است که عرضه اولیه سهام شرکت بر اساس آن قیمت انجام می‌شود.

همان‌طور که قبلاً هم توضیح دادیم، قیمت اسمی هر یک از سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس در ایران، یک‌صد تومان (۱۰۰۰ ریال) است. مبلغ قیمت اسمی، بر روی برگه‌های سهام درج می‌شود.

کل سرمایه شرکت، تعداد سهام منتشر شده و قیمت اسمی هر یک از سهام، به علاوه تعداد سهامی سهامدار در اختیار دارد، بر روی برگه سهام درج می شود.

ب: قیمت دفتری:

اگر مجموع بدهی های شرکت را از مجموع دارایی های شرکت کم کنیم، مبلغ باقیمانده نشان دهنده مجموع ارزش سرمایه سهامداران شرکت یا به تعبیر دقیق تر، مجموع حقوق صاحبان سهام شرکت خواهد بود.

حال اگر مبلغ حقوق صاحبان سهام شرکت را بر تعداد سهام شرکت تقسیم کنیم، عدد حاصل بیانگر قیمت دفتری هر سهم است.

برای مثال، فرض کنید مجموع ارزش دارایی های شرکت الف در پایان سال اول فعالیت شرکت، ۱۰ میلیارد تومان است.

این شرکت همچنین در مجموع ۷ میلیارد تومان به بانک ها و سایر شرکت ها، بدهی دارد.

بنابراین، مجموع حقوق صاحبان سهام این شرکت ۳ میلیارد تومان خواهد بود ($۱۰۰ \times ۳ = ۳۰۰$).

حال اگر شرکت مذکور در مجموع تعداد ۲۰ میلیون سهم منتشر کرده باشد، ارزش دفتری هر سهم این شرکت ۱۵۰ تومان خواهد بود.

$$(۳۰۰۰۰۰۰۰ / ۲۰۰۰۰۰۰ = ۱۵۰)$$

شاید برای شما این سؤال به وجود آمده باشد که چطور قیمت اسمی سهام شرکت الف ۱۰۰ تومان است،

در حالی که قیمت دفتری سهام این شرکت ۱۵۰ تومان؟

پاسخ این است که میزان سودی که شرکت در پایان سال اول فعالیت خود به دست آورده است نیز به عنوان حقوق سهامداران محسوب و باعث شده است تا ارزش دفتری سهم،

از ۱۰۰ تومان به ۱۵۰ تومان افزایش یابد.

دلیل ذکر کلمه «دفتر» در قیمت دفتری سهم هم این است که اعداد و ارقام مربوط به دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت، بر اساس ارقام ثبت شده در دفاتر حسابداری شرکت، مدنظر قرار می‌گیرند.

ج: قیمت بازار:

قیمت بازار یا قیمت معاملاتی، قیمتی است که سهام بر اساس آن، در بورس معامله می‌شود.

همان‌طور که قبلاً هم توضیح دادیم، اگرچه قیمت اسمی هر سهم در بورس ۱۰۰ تومان است،

اما سهام اغلب شرکت‌ها در بورس بر اساس قیمت اسمی و حتی ارزش دفتری، معامله نمی‌شود.

آنچه قیمت سهم در بورس را تعیین می‌کند، میزان عرضه و تقاضا برای یک سهم است.

برای مثال، ممکن است به علت عملکرد خوب یک شرکت، سرمایه‌گذاران زیادی متقاضی خرید سهام آن شرکت در بورس باشند.

بنابراین، قیمت آن در بورس بر اساس میزان تقاضا، افزایش خواهد یافت و حتی ممکن است این افزایش تا چند برابر قیمت اسمی هم باشد.

در نقطه مقابل، عملکرد ضعیف یک شرکت ممکن است باعث بی‌رغبتی سرمایه‌گذاران به خرید یا نگهداری سهم مذکور و در نتیجه، افزایش عرضه آن در بورس باشد.

طبیعتاً با افزایش عرضه، قیمت سهم کاهش یافته و اگر این روند ادامه یابد، ممکن است قیمت سهم حتی به زیر قیمت اسمی، یعنی ۱۰۰ تومان برسد.

بنابراین، قیمت بازار یک سهم، قیمتی است که در بورس، برای سهم تعیین می‌شود.

د: قیمت ذاتی:

منظور از قیمت ذاتی یک سهم، ارزش واقعی آن سهم است. شاید برای شما این سؤال به وجود آید که چه تفاوتی بین قیمت بازار و قیمت ذاتی یک سهم وجود دارد.

اجازه بدهید با یک مثال توضیح دهیم. فرض کنید قیمت بازار سهم شرکت الف، هم‌اکنون ۲۰۰ تومان است، به‌بیان‌دیگر، سهام شرکت الف هم‌اکنون باقیمت ۲۰۰ تومان در بورس در حال خرید و فروش است. اما سرمایه‌گذاران زیادی همچنان متقاضی خرید این سهم هستند. اگر از این سرمایه‌گذاران سؤال کنید که چرا قصد دارید سهام این شرکت را خریداری کنید؟

پاسخ همه آن‌ها این خواهد بود که «به نظر ما، این سهم بیشتر از ۲۰۰ تومان ارزش دارد».

معنی این جمله این است که ارزش واقعی سهام شرکت الف، بیشتر از قیمت بازار این سهم است.

بنابراین، در یک تعریف ساده، قیمت ذاتی یک سهم، بیانگر ارزشی است که سرمایه‌گذاران برای سهم قائل هستند.

طبیعتاً اگر از دید سرمایه‌گذاران،

ارزش ذاتی یک سهم بالاتر از قیمت بازار آن سهم باشد،

گزینه مناسبی برای خرید خواهد بود،

اما اگر ارزش ذاتی یک سهم کمتر از ارزش بازار آن باشد،

سهم مذکور گزینه مناسبی برای سرمایه‌گذاری به شمار نمی‌رود.

این نکته را هم اضافه کنیم که عوامل سه‌گانه مؤثر بر قیمت سهام، یعنی عوامل محیطی، عوامل مرتبط با صنعت و عوامل درونی شرکت،

در مجموع به سرمایه‌گذار کمک می‌کنند تا قیمت واقعی یک سهم را برآورد کرده و با مقایسه قیمت واقعی و قیمت بازار، در خصوص خرید، فروش و یا حفظ سهام شرکت مذکور تصمیم‌گیری کند.

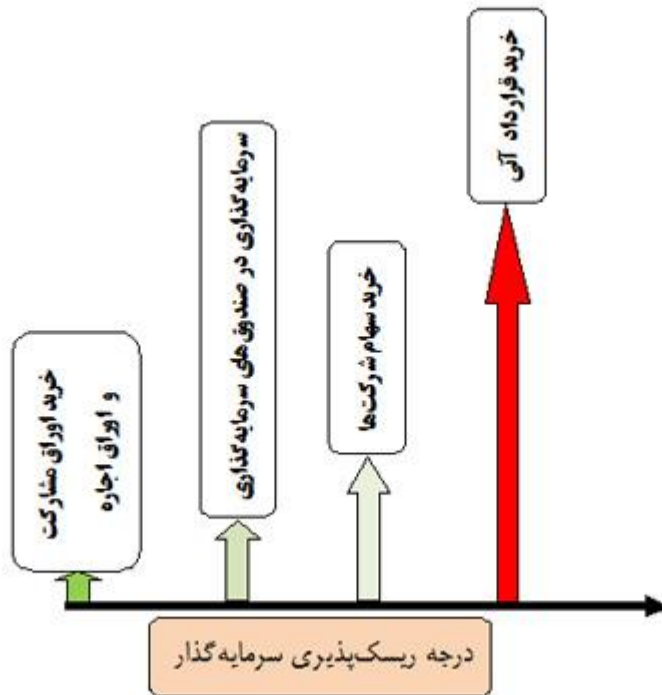
فقط حرفه‌ای‌ها؟

حتماً تا حالا این سؤالات برای شما ایجاد شده است که:

۱- این فقط افراد ریسک‌پذیر می‌توانند در بورس سرمایه‌گذاری کنند یا در بورس، برای افراد ریسک‌پذیر هم امکان سرمایه‌گذاری وجود دارد؟

۲- این بورس، فقط جای افراد حرفه‌ای و متخصص است یا افراد غیر حرفه‌ای هم می‌توانند در بورس سرمایه‌گذاری کنند؟

به این نمودار توجه کنید:

پاسخ به سؤال اول را با دقت در نمودار بالا، می‌توانید به راحتی متوجه شوید. این نمودار، شیوه‌های مناسب سرمایه‌گذاری در بورس را بر اساس میزان ریسک‌پذیری افراد نشان می‌دهد.

همان‌طور که در نمودار نیز مشخص است، افرادی که به هیچ عنوان تمایلی به پذیرش ریسک ندارند، می‌توانند در بورس، اوراق مشارکت و یا اوراق اجاره خریداری کنند، چون سود تضمین شده دارد.

افرادی که میزان ریسک‌پذیری آن‌ها اندکی بیشتر است، احتمالاً سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری را به خرید اوراق مشارکت

و اوراق اجاره ترجیح می‌دهند، چون قابلیت کسب بازدهی بیشتر از بازدهی این نوع اوراق برای آنها وجود خواهد داشت.

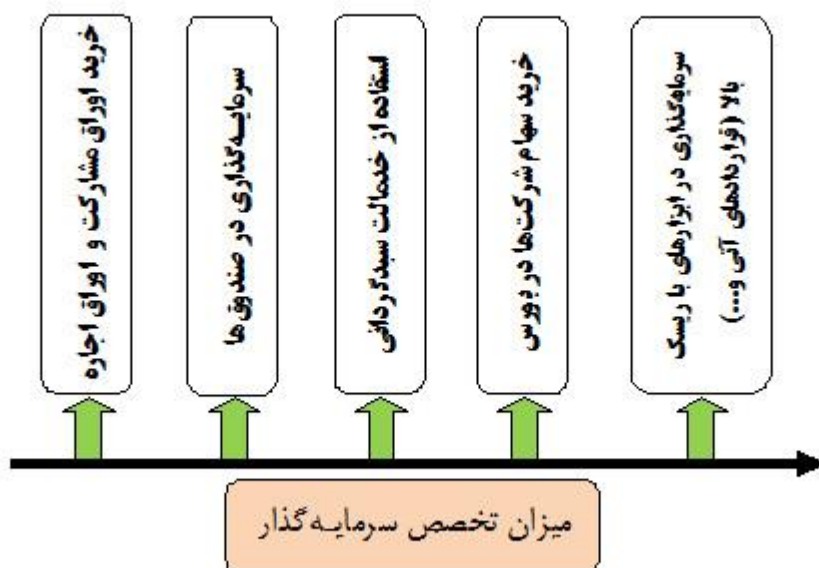
سرمایه‌گذارانی که از دو گروه قبلی ریسک‌پذیرترند، ترجیح می‌دهند خودشان مستقیماً سهام شرکت‌ها را خریداری کنند، چون احتمال می‌دهند درازای پذیرش این ریسک، سود بیشتری به دست بیاورند

و در نهایت، افرادی که به شدت ریسک‌پذیر هستند، می‌توانند در قراردادهای آتی سرمایه‌گذاری کنند.

هدف این بود به سؤال اول پاسخ بدهیم که این بورس برای افراد ریسک‌پذیر مناسب است یا ریسک‌پذیر.

با این توضیحات، پاسخ سؤال مشخص شد: همه افراد با سطوح مختلف ریسک‌پذیری امکان سرمایه‌گذاری در بورس را دارند.

و اما سؤال دوم: این بورس، فقط برای افراد متخصص و حرفه‌ای است؟ یا افراد غیرمتخصص هم می‌توانند در بورس سرمایه‌گذاری کنند. نمودار زیر، پاسخ این سؤال را هم برای شما مشخص خواهد کرد:

همان‌طور که در نمودار هم به‌خوبی مشخص است، افراد با کمترین تخصص هم می‌توانند از طریق خرید اوراق مشارکت و یا اوراق اجاره و یا سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری که سود ثابتی دارند، وارد بورس شوند.

افرادى كه تخصص بيشتري دارند، مي‌توانند از بين ساير صندوق‌هاي سرمايه‌گذاري، صندوقي را كه عملکرد مناسب‌تري دارد براي سرمايه‌گذاري انتخاب نمايند.

همچنين اين گروه از سرمايه‌گذاران مي‌توانند از خدمات سبد گرداني اختصاصي كه در برنامه‌هاي آينده به‌طور كامل توضيح خواهيم داد، استفاده كنند.

با افزايش ميزان شناخت و آگاهي افراد از نحوه ارزيابي سهام شركت‌ها، سرمايه‌گذاران مي‌توانند به‌صورت مستقيم نسبت به خريد و فروش سهام شركت‌ها اقدام كنند.

افراد بسيار متخصص و حرفه‌اي هم در کنار همه گزينه‌هاي مورد اشاره، مهارت سرمايه‌گذاري در ابزارهاي با ريسك بالا مثل قراردادهاي آتي و ... را پيدا مي‌كنند.

با اين اوصاف، پاسخ سؤال دوم هم مثبت است، يعني برخلاف برخي تصورات رايج، بورس فقط محلي براي سرمايه‌گذاري افراد متخصص و

حرفه‌ای نیست و غیر حرفه‌ای‌ها هم می‌توانند سرمایه‌گذاری در بورس را تجربه کنند.

روش‌های خرید و فروش سهام:

حتماً به خاطر دارید که گفتیم اولین گام برای ورود به بورس، مراجعه به یکی از شرکت‌های کارگزاری بورس در سراسر کشور و دریافت کد سهامداری است.

پس از دریافت کد سهامداری، فرد می‌تواند به چهار روش نسبت به خرید و فروش سهام و یا سایر اوراق بهادار موجود در بورس اقدام کند:

۱- خرید و فروش از طریق مراجعه حضوری به کارگزار

۲- خرید و فروش از طریق ارائه سفارش به صورت تلفنی

۳- خرید و فروش از طریق ارائه سفارش به صورت اینترنتی

۴- خرید و فروش به روش برخط (آنلاین)

روش اول: خرید و فروش از طریق مراجعه حضوری به کارگزار:

در این روش، کافی است سرمایه‌گذار به صورت حضوری به شرکت کارگزاری مراجعه کرده و فرم درخواست خرید یا فروش اوراق بهادار را تکمیل کند.

این فرم شامل اطلاعاتی مثل مشخصات کامل فرد، نشانی و تلفن تماس، کد سهامداری و همچنین مشخصات کامل سهام و یا سایر اوراق بهاداری است که فرد قصد خرید یا فروش آن را دارد.

نمونه فرم درخواست خرید یا فروش اوراق بهادار و نحوه تکمیل این فرم را در ادامه، مشاهده می‌کنید.

بسمه تعالی

شرکت بورس اوراق بهادار تهران

فرم درخواست خرید
اوراق بهادار

شماره: ۸۸۸۹

شماره:

نام و کد شرکت کارگزاری

شماره سفارش

تاریخ:

--

--	--

--

خواهشمند است اوراق بهادار مربوط به شرکت های مندرج در ذیل را به :

نام شخص حقیقی / حقوقی: نام خانوادگی: نام خانوادگی:

نام پدر: شماره شناسنامه / شماره ثبت: شماره سریال شناسنامه:

سال تولد / تاریخ ثبت: صادره از محل ثبت: شماره تلفن:

نشانی:

شماره ملی (۱۰ رقمی): کد پستی (۱۰ رقمی):

کد خریدار: خریداری فرمایید.

نوع اوراق بهادار	نام شرکت ناشر	تعداد	مبلغ سرمایه گذاری	حد اکثر قیمت	تاریخ اعتبار درخواست

مبلغ: ریال ملی فیش بانکی تعداد: فقره چک به شماره: عهده بانک: به شعبه: تسلیم گردید. بدینوسیله تمهید نمودم هر مبلغ کسری را بابت خرید اوراق بهادار یا کارمزد بپردازم.

ملاحظات و شرایط ویژه:

محل امضای خریدار (شخص حقیقی / صاحبان امضاء مجاز شخص حقوقی):	شرکت کارگزاری:
تاریخ تکمیل:	احراز هویت خریدار و دریافت درخواست فوق مورد تایید است و طبق آن عمل خواهد شد.
ساعت:	نام و نام خانوادگی:
دقیقه:	مهر و امضاء:
مهر و امضاء:	

این درخواست بدون امضاء و یا مهر خریدار و مهر و امضاء شرکت کارگزاری فاقد اعتبار است.

نسخه اول - کارگزار	نسخه دوم - خریدار	نسخه سوم - پایگانی
--------------------	-------------------	--------------------

بسمه تعالی

شرکت بورس اوراق بهادار تهران

فرم درخواست فروش و کالنامه
فروش اوراق بهادار

شماره: ۹۲۰۰	نام و کد شرکت کارگزاری	شماره سفارش
تاریخ:		

خواهشمند است اوراق بهادار مربوط به شرکت های مندرج در ذیل را به:

نام شخص حقیقی / حقوقی: [ ] نام خانوادگی: [ ]

نام پدر: [ ] شماره شناسنامه / شماره ثبت: [ ] شماره سریال شناسنامه: [ ]

سال تولد / تاریخ ثبت: [ ] صادره از محل ثبت: [ ] شماره تلفن: [ ]

نشانی: [ ]

شماره ملی (۱۰ رقمی): [ ] کد پستی (۱۰ رقمی): [ ]

کد فروشنده: [ ] که استاد آن پیوست می باشد به فروش رسانید.

ضمناً به آن شرکت محترم کارگزاری و کالت نام باحق توکیل به غیر می دهم تکلیف مراحل و تشریفات ثبت و انتقال اوراق بهادار را بطور کامل به نیابت از اینجانب انجام دهد. مهر و امضاء فروشنده:

نوع اوراق بهادار	نام شرکت ناشر	تعداد	تعداد (به حروف)	حد اقل قیمت	تاریخ اعتبار درخواست

نحوه عمل باوجه حاصل از فروش پس از کسر کارمزد و سایر کسور: به حساب بانکی شماره..... نزد بانک..... شعبه..... بنام اینجانب واریز شود. از طریق صدور چک بنام اینجانب پرداخت شود. در حساب کارگزاری جهت خرید اوراق بهادار باقی بماند.

ملاحظات و شرایط ویژه:

محل امضای فروشنده (شخص حقیقی / صاحبان امضاء مجاز شخص حقوقی):	شرکت کارگزاری:
تاریخ تکمیل:	وصول اوراق بهادار، احراز هویت فروشنده و دریافت درخواست فوق مورد تایید است و طبق آن عمل خواهد شد.
ساعت:	نام و نام خانوادگی:
دقیقه:	مهر و امضاء:
مهر و امضاء:	

این درخواست بدون امضاء و یا مهر فروشنده و مهر و امضاء شرکت کارگزاری فاقد اعتبار است.

نسخه اول - کارگزار   نسخه دوم - فروشنده   نسخه سوم - بانکی

در تکمیل فرم خرید، نکات مختلفی وجود دارد که به شرح آنها می‌پردازیم:

• شماره سفارش و نام و کد کارگزار توسط کارگزاری تکمیل می‌شود و شما باید تاریخ را در بالا قید نمایید.

• پس از آن مشخصات خود را تکمیل می‌نمایید. توجه داشته باشید که منظور از کد خریدار یا فروشنده، همان کد سهامداری است که در برنامه قبلی در مورد آن توضیح دادیم.

• همان‌طور که مشاهده می‌نمایید در هر فرم می‌توان سه نوع سهام را خریداری نمود. اگر سفارش بیشتری داشته باشید باید برگه‌های بیشتری را تکمیل نمایید.

• در ابتدا نوع اوراق را مشخص می‌کنید که معمولاً یا سهام است یا اوراق مشارکت. منظور از نام شرکت ناشر، همان شرکتی است که شما قصد دارید سهام آن را بخرید یا بفروشید.

سپس تعداد اوراق درخواستی و مبلغ مورد تقاضا را مشخص می‌کنید؛ مثلاً می‌نویسید مایلید ۱۰۰۰ سهم شرکت الف را به قیمت هر سهم ۲۰۰

تومان خریداري نماييد. در قسمت انتهائي اين ردیف نیز تاريخ اعتبار وجود دارد. اين بدان معناست که کارگزارى تا چه تاريخى مجاز به پيگيرى تقاضاي شماست.

در اين قسمت حتماً بايد تاريخ پايان اعتبار را بنويسيد.

°سپس بايد مبلغ موردنظر براي سرمايه‌گذاري به همراه کارمزد مربوط به خريد را به کارگزارى پردازيد که همان‌طور که مشخص است، اين پرداخت از دو طريق

واريز به حساب کارگزارى يا تحويل چك ممکن است.

ضمناً شما متعهد مي‌شويد که اگر کسري مبلغى وجود داشته باشد، پردازيد.

در هر صورت توجه داشته باشيد که پول نقد در اين بين ردوبدل نمي‌شود.

°ملاحظات و شرايط ويژه در حکم پشت‌نويسى چك است. همان‌طور که اگر در نوشتن اعداد در چك مشکلى پيش آيد، در پشت چك اصلاحيه آن را مرقوم مي‌کنيم، ممکن است در نوشتن فرم هم مشکلى باشد که از اين قسمت براي تصحيح آن بهره مي‌بريم.

• این موضوع را مدنظر داشته باشید که چون بورس يك بازار پویا بوده و زمان در آن بسیار حائز اهمیت است، نوشتن ساعت و دقیقه ارائه سفارش در بخش امضا بسیار مهم است.

اگر خریدار شخصیت حقوقی باشد، باید در کنار امضا، از مهر هم استفاده کند.

حال به فرم فروش نگاهی می‌اندازیم:

• همان‌طور که ملاحظه می‌کنید، فرم فروش شباهت زیادی به فرم خرید دارد. تنها چند تفاوت با توجه به تفاوت خرید و فروش مطرح است که توضیح می‌دهیم.

• مسلم است که در هنگام فروش موضوع حداقل قیمت برای فروشنده مطرح است. یعنی قیمتی که فروشنده اوراق بهادار، حاضر نیست کمتر از آن قیمت، اوراق بهادار خود را بفروشد.

• موضوع بعد، نحوه دریافت مبلغ حاصل از فروش اوراق بهادار است. در اینجا چند حالت وجود دارد:

يا كارگزار مبلغ ناشي از فروش اوراق را به حسابی که خودتان معين مي‌کنيد، واريز مي‌کند

و يا كارگزار، در وجه شما چک صادر مي‌کند.

همچنين در صورت تمايل، مي‌توانيد مبلغ را نزد كارگزار باقي بگذاريد تا در سفارش‌هاي بعدي خريد، مورد استفاده قرار گيرد.

روش تلفنی سفارش خريد و فروش سهام:

اغلب شما از خدمات تلفني و اينترنتي که امروزه، در بيشتر بانک‌ها، براي پرداخت قبوض، نقل و انتقال وجوه و... ارائه می‌شود استفاده مي‌کنيد.

كارگزاران بورس هم اين‌گونه خدمات را بر اساس ضوابط و مقررات خاصي که از سوي سازمان بورس تعيين و ابلاغ شده است،

به سرمايه‌گذاران ارائه مي‌دهند تا فرآيند سرمايه‌گذاري را براي آن‌ها تسهيل کنند.

يکي از اين خدمات، امکان ارائه سفارش خريد و فروش اوراق بهادار به صورت تلفني است،

به این معنا که سرمایه‌گذار می‌تواند بدون نیاز به مراجعه حضوری به شرکت کارگزاری، صرفاً از طریق استفاده از سامانه مرکز تماس کارگزاری،

به صورت تلفنی سفارش خود برای خرید یا فروش سهام و سایر اوراق بهادار را به کارگزار ارائه دهد.

برای فعال کردن امکان ارائه سفارش تلفنی از طریق مرکز تماس کارگزاری، کافی است سرمایه‌گذار یک‌بار به شرکت کارگزاری مراجعه کرده و قرارداد مربوطه را امضا کند.

حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از امضای این قرارداد، کارگزاری نام کاربری و رمز عبور مخصوص مشتری را به صورت محرمانه به وی ارائه می‌دهد.

پس از دریافت رمز عبور و نام کاربری، سرمایه‌گذار می‌تواند به صورت تلفنی، با سامانه مرکز تماس کارگزاری تماس گرفته و سفارش‌های خود برای خرید یا فروش اوراق بهادار را وارد سامانه کند.

توجه داشته باشید ارائه سفارش به صورت تلفنی، هیچ تفاوتی با ارائه سفارش به صورت حضوری ندارد و شرکت کارگزاری، سفارش‌های ارائه‌شده از طریق مرکز تماس را همانند سفارش‌های حضوری، پیگیری خواهد کرد.

همچنین سامانه مرکز تماس کارگزاری، به صورت خودکار، به مشتری شماره پیگیری می‌دهد تا در هر لحظه، بتواند از آخرین وضعیت سفارش خود مطلع شود. برای استفاده از خدمات مرکز تماس کارگزاری، توجه به این نکات ضروری است:

۱-فعال سازي امکان سفارش تلفني براي مشتريان، به صورت رایگان است و کارگزاران بورس، به جز کارمزد خریدوفروش اوراق بهادار، وجهي در این خصوص از مشتريان دریافت نخواهند کرد.

۲-مشتري فقط از طریق شماره تلفن هايي که در قرارداد، به کارگزاري اعلام مي کند، مي تواند با مرکز تماس کارگزاري ارتباط برقرار کرده و سفارش هاي خود براي خریدوفروش اوراق بهادار را ارائه کند

و در صورت تماس از ساير شماره تلفن ها، به سفارش هاي مشتري ترتيب اثر داده نخواهد شد. بنابراین لازم است در صورت تغيير تلفن مشتري، مراتب به صورت رسمي به شرکت کارگزاري مربوطه اعلام شود

۳-مشتري بايد مبلغ موردنياز براي خريد اوراق بهادار به علاوه کارمزد مربوطه را به حساب بانكي کارگزاري واریز و اطلاعات مربوطه را از طریق مرکز تماس، به کارگزاري اطلاع دهد.

در مورد فروش اوراق بهادار هم کارگزاري پس از واریز مبلغ حاصل از فروش به حساب بانكي مشتري (که در قرارداد مربوطه، مشخص شده است)، اطلاعات واریزي را از طریق مرکز تماس، به مشتري اطلاع مي دهد.

۴- با توجه به اینکه ورود به سامانه مرکز تماس کارگزاری، با ارائه نام کاربری و رمز عبور مشتری امکان پذیر است، حفظ و نگهداری رمز عبور و خودداری از افشای آن نزد دیگران، بسیار حائز اهمیت است.

۵- در صورتی که رمز عبور استفاده از خدمات مرکز تماس سه بار به صورت متوالی اشتباه وارد شود، خدمات مرکز تماس برای مشتری غیرفعال شده و ارایه خدمات به وی، مشروط به مراجعه دوباره مشتری به کارگزاری است.

۶- هنگام امضای قرارداد بین مشتری و کارگزاری برای فعال سازی امکان سفارش تلفنی، ساعات دریافت سفارش از طریق سامانه مرکز تماس کارگزاری در قرارداد مشخص می شود،

بنابراین مشتری باید سفارش های خرید و فروش خود را صرفاً در ساعت هایی که در قرارداد مشخص شده است، وارد سامانه نماید، زیرا در غیر این صورت، کارگزار مسئولیتی برای انجام سفارش های مربوطه نخواهد داشت.

این نکته را هم اضافه کنم که استفاده از مرکز تماس کارگزاری ها برای خرید و فروش اوراق بهادار در بورس، علاوه بر کمک به سرمایه گذاران برای صرفه جویی در وقت و هزینه، از نظر دقت در انجام سفارش های مشتری هم کاملاً مطمئن است؛

زیرا از هنگام تماس تلفنی مشتری با مرکز تماس کارگزاری تا پایان تماس و ارائه سفارش، کلیه سفارش‌هایی که مشتری به صورت تلفنی وارد سامانه کرده است به همراه زمان دقیق ارائه سفارش‌ها، در سامانه ضبط و نگهداری شده و به طور کامل توسط کارگزاری اجرا می‌شود،

بنابراین احتمال انجام سفارشی خارج از آنچه مشتری درخواست کرده است، به حداقل ممکن رسیده و حتی در صورت بروز چنین مشکلی که البته احتمال آن بسیار اندک است، موضوع به راحتی قابل پیگیری و رسیدگی خواهد بود.

خب در این قسمت، دومین روش خرید و فروش اوراق بهادار در بورس، یعنی روش ارائه سفارش به صورت تلفنی،

از طریق سامانه مرکز تماس کارگزاری‌ها را برای شما تشریح کردیم. در قسمت بعد، روش ارائه سفارش خرید و فروش، به صورت اینترنتی و معاملات آنلاین (برخط) را توضیح خواهیم داد.

روش اینترنتی از نظر عملکرد شبیه روش تلفنی است. همان طور که در روش تلفنی، سرمایه‌گذار از طریق تماس تلفنی با سامانه مرکز تماس کارگزاری،

سفارش خرید یا فروش خود را به کارگزار ارائه کرده و کارگزار، پس از دریافت سفارش مذکور، آن را وارد سامانه معاملات بورس می‌کند، در روش اینترنتی هم مشتری پس از دریافت رمز عبور از شرکت کارگزاری،

به سایت اینترنتی کارگزار مراجعه کرده و با تکمیل فرم‌های درخواست خرید یا فروش به صورت اینترنتی، سفارش خود را در سامانه کارگزار ثبت می‌کند.

ما قصد نداریم درباره روش خرید و فروش اوراق بهادار به صورت اینترنتی خیلی صحبت کنیم؛ چون با توجه به راه‌اندازی سامانه معاملات برخط (آنلاین) سهام در بورس، امروزه دیگر از روش ارائه سفارش اینترنتی چندان استفاده نمی‌شود.

همان طور که به خوبی مشخص است، در هر سه روشی که تاکنون توضیح داده‌ایم، یعنی روش مراجعه حضوری به کارگزار، ارائه سفارش به صورت تلفنی و یا ارائه سفارش به صورت اینترنتی، یک نکته مشترک وجود دارد و آن هم این است که در هر سه روش، مشتری، سفارش خود را به شرکت کارگزاری داده و این،

کارگزار است که درخواست مشتری را وارد سامانه معاملات می‌کند.
بنابراین، مشتری مستقیماً اقدام به خرید یا فروش اوراق بهادار
نمی‌کند.

اما روش چهارم، یعنی معاملات برخط (آنلاین) که قصد داریم در ادامه،
درباره آن صحبت کنیم، این امکان را برای سرمایه‌گذار فراهم می‌کند
که خود، مستقیماً درخواست‌های خرید یا فروش سهام را بدون واسطه
کارگزار، وارد سامانه معاملات بورس نماید.

اما روش معاملات برخط، چیست و چه مزایایی دارد؟

معاملات برخط (آنلاین) سهام:

همان طور که گفتیم، مهم‌ترین تفاوت روش خرید و فروش برخط سهام با سایر روش‌ها، این است که به سرمایه‌گذار اجازه می‌دهد مستقیماً و بدون واسطه کارگزار، اقدام به خرید و فروش سهام نماید.

جذابیت معاملات برخط برای سرمایه‌گذاران به حدی زیاد بوده است که با وجود گذشت تنها حدود چند سال از راه‌اندازی این سامانه در بورس ایران، هم‌اکنون تعداد زیادی از سهامداران از روش برخط، برای خرید و فروش سهام استفاده می‌کنند.

اما چرا روش معاملات آنلاین تا این اندازه برای سرمایه‌گذاران جذابیت دارد:

۱- سرعت عمل در خرید و فروش: یکی از نکات مهم سرمایه‌گذاری در بورس، سرعت عمل در تصمیم‌گیری بر اساس اطلاعات است؛ به این معنا که به محض دریافت اطلاعات معتبر در خصوص یک سهم، سرمایه‌گذار باید در کمترین زمان، نسبت به خرید یا فروش آن سهم تصمیم‌گیری نماید. چه‌بسا چند دقیقه و حتی ثانیه تأخیر در خرید یا فروش یک سهم، باعث شود تا سرمایه‌گذار مجبور شود سهم مورد نظر

خود را باقیمت بالاتری خریداری کرده و یا سهمی را که در اختیار دارد، باقیمت کمتری، بفروشد.

طبیعتاً در روش‌های سنتی که درخواست خرید یا فروش، از طریق کارگزار انجام می‌شود، زمان بیشتری طول خواهد کشید تا کارگزار، درخواست را وارد سامانه معاملات نماید، درحالی‌که در روش برخط (آنلاین)، سرمایه‌گذار می‌تواند تنها با در اختیار داشتن یک رایانه متصل به اینترنت،

در کسری از ثانیه نسبت به خرید یا فروش سهم موردنظر خود، اقدام نماید.

۲- حذف محدودیت زمانی و مکانی در سرمایه‌گذاری: با استفاده از سامانه معاملات برخط سهام، سرمایه‌گذار می‌تواند تنها با در اختیار داشتن یک رایانه متصل به اینترنت، حتی از منزل و محل کار خود مستقیماً اقدام به خرید و فروش سهام نماید.

بنابراین، مشکلات موجود در روش مراجعه حضوری اعم از محدودیت دسترسی به کارگزاران بورس، ترافیک، آلودگی هوا، صرف وقت و زمان بسیار زیاد و... در این روش وجود ندارد و سرمایه‌گذار، حتی از دورترین نقاط کشور و یا کشورهای دیگر می‌تواند در بورس سرمایه‌گذاری کند.

۳- کاهش اختلافات احتمالی بین مشتری و کارگزاری: در برخی موارد، مشاهده می‌شود که بین مشتری و کارگزار، اختلاف ایجاد می‌شود، به‌عنوان مثال، مشتری می‌گوید که کارگزار درخواست وی را به‌موقع وارد سامانه معاملات نکرده

و لذا، به خاطر این تأخیر، متحمل زیان شده است، درحالی‌که کارگزار، چنین ادعایی را قبول ندارد.

درست است که این موارد بسیار اندک است ولی با استفاده از روش معاملات برخط، این‌گونه اختلافات بین کارگزاری و مشتری از بین می‌رود،

زیرا مشتری، خود مستقیماً درخواست خرید یا فروش خود سهام را وارد سامانه معاملات می‌کند و شرکت کارگزاری، در ثبت این درخواست دخیل نیست.

۴- استقلال کامل در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذار: در روش‌های سنتی، چون سفارش‌های مشتریان توسط معامله‌گران شاغل در شرکت کارگزاری وارد سامانه معاملات می‌شود،

این احتمال وجود دارد که در مواردی هرچند بسیار محدود، برخی خطاهای انسانی در کیفیت ثبت درخواست مشتریان در سامانه معاملات صورت گرفته و یا معامله‌گران در تصمیم سرمایه‌گذار برای خرید یا فروش سهم اثرگذار باشند،

در حالی که در روش معاملات برخط، این تنها خود سرمایه‌گذار است که درباره خرید یا فروش سهم تصمیم می‌گیرد و هیچ شخص ثالثی در این موضوع دخیل نیست، بنابراین، استقلال فرد تصمیم‌گیر به‌طور کامل رعایت خواهد شد.

۵-نقل و انتقال وجوه لازم برای سرمایه‌گذاری، به‌صورت الکترونیک:

در روش معاملات برخط سهام، در کمترین زمان ممکن پس از انجام معامله، مبلغ موردنیاز برای خرید سهام به همراه کارمزد مربوط به‌صورت خودکار از حساب بانکی الکترونیکی مشتری کسر شده و همچنین، وجوه حاصل از فروش سهام، پس از کسر کارمزدهای مربوط، به حساب فرد واریز می‌شود؛

بنابراین برای دریافت و پرداخت وجه، نیازی به مراجعه حضوری به بانک نیست و مشتری، در هر لحظه از زمان می‌تواند آخرین وضعیت گردش مالی و موجودی حساب خود را کنترل کند.

علاوه بر همه آنچه به‌عنوان مزایای روش معاملات برخط (آنلاین) برای سرمایه‌گذاران ذکر شد،

این روش یک مزیت بسیار مهم نیز برای بازار سرمایه دارد و آن اینکه به علت تسهیل فرآیند سرمایه‌گذاری در بورس، به رشد و توسعه مداوم بازار سرمایه و فراگیر شدن این بازار در بین قشرهای مختلف جامعه، بسیار کمک می‌کند.

اصطلاحات رایج در بورس:

در این قسمت، قصد داریم برخی از اصطلاحات متداول در بازار سهام را که تاکنون بارها شنیده‌اید، برای شما تشریح کنیم

نماد ...

نماد، در واقع نام اختصاري شرکت‌های پذیرفته شده در بورس است. برای مثال، نماد شرکت پتروشيمي خارك در بورس، شخارك (به كسر ش) است.

حرف اول نماد، برگرفته از صنعتي است كه شرکت در آن قرار دارد و بخش دوم نماد، در واقع خلاصه نام شرکت است؛ مثلاً در نماد شخارك، حرف ش بيانگر صنعت شيميائي و

كلمه خارك، مخفف عبارت پتروشيمي خارك است.

فعالان بورس، عمدتاً بجاي استفاده از نام كامل شرکت‌ها، نماد آنها را بكار می‌برند.

توقف نماد ...

گاهش اوقات، معاملات سهام برخی شرکت‌ها در بورس به صورت موقتی، متوقف می‌شود. در این حالت، اصطلاحاً می‌گویند نماد شرکت متوقف شده است.

عمدتاً بورس زمانی نماد یک شرکت را متوقف می‌کند که رویدادی حائز اهمیت در خصوص آن شرکت اتفاق افتاده باشد، به نحوی که این رویداد بتواند موجب افزایش یا کاهش بیش از اندازه قیمت سهام شرکت شود.

برای مثال، قبل از برگزاری مجامع سالیانه شرکت، نماد آن شرکت متوقف می‌شود، زیرا در مجمع سالیانه، سود سهامداران مشخص خواهد شد و این موضوع، می‌تواند بر قیمت سهم بعد از مجمع، تأثیر زیادی داشته باشد.

طبیعتاً توقف نماد در این گونه موارد، به سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد تا پس از انتشار اطلاعات کامل و شفاف شدن وضعیت شرکت، در شرایط یکسان و عادلانه، در خصوص خرید، فروش و یا نگهداری آن سهم تصمیم‌گیری کنند.

به گردهمایی سهامداران و مدیران شرکت که به منظور تصمیم‌گیری در خصوص مسائل مهم شرکت برگزار می‌شود، مجمع گفته می‌شود. سهامداران شرکت، متناسب با میزان سهم خود، در مجامع حق رأی دارند.

هیئت‌مدیره شرکت موظف است حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع، آگهی برگزاری مجمع را در روزنامه کثیرالانتشاری که به‌عنوان روزنامه رسمی شرکت انتخاب شده است، منتشر کند تا سهامداران از این موضوع مطلع شوند.

مجامع شرکت‌ها به دودسته تقسیم می‌شوند:

۱- مجمع عادی سالیانه

۲- مجمع فوق‌العاده

۱- مجمع عادي ساليانه:

هيئت‌مدیره شرکت موظف است هر سال یک‌بار، سهامداران شرکت را دعوت کرده و گزارش عملکرد ساليانه خود را به سهامداران ارائه نماید. به این گردهمايي، مجمع عمومي ساليانه گفته می‌شود.

در مجمع عمومي ساليانه، همچنين در خصوص موارد مهمي مانند میزان سود تقسيمي به سهامداران و انتخاب اعضاي هيئت‌مدیره، رأی‌گیری می‌شود.

۲- مجمع فوق‌العاده:

به‌جز مجمع ساليانه، هر مجمع ديگري که توسط شرکت برگزار شود، مجمع فوق‌العاده نام دارد. در مجامع فوق‌العاده عمدتاً در خصوص مواردی مانند افزایش سرمایه شرکت، تغییر نشانی و نام شرکت و... تصمیم‌گیری می‌شود.

سال مالي ...

منظور از سال مالي، دوره يك ساله‌ای است كه مبناي محاسبه سود و زیان و ساير گزارش‌های مالي شركت می‌باشد.

سال مالي در بسياري از شركت‌ها، از ابتدای فروردین تا پایان اسفند است، اما برخي از شركت‌ها، بر اساس نوع فعالیت خود، سال مالي خود را زمان دیگری، مثلاً از ابتدای مهر تا پایان شهریور سال بعد، تعیین می‌کنند.

در پایان سال مالي، مجمع سالیانه شركت برگزار و عملکرد هیئت‌مدیره در طول سال مالي، مورد ارزیابی سهامداران قرار می‌گیرد.

هیئت‌مدیره شركت موظف است حداکثر ظرف مدت ۴ ماه پس از پایان سال مالي شركت، مجمع عادي سالیانه را برگزار کند.

صورت سود و زیان ...

حتماً به خاطر دارید که گفتیم یکی از مهم‌ترین معیارها برای انتخاب سهام یک شرکت، میزان سودآوری آن شرکت است.

طبیعتاً هراندازه میزان سودآوری یک شرکت در مقایسه باقیمت سهام آن شرکت در بورس، بیشتر باشد، می‌تواند یکی از نشانه‌های ارزنده بودن سهم باشد.

اما چگونه می‌شود از میزان سودآوری یک شرکت مطلع شد؟ صورت سود و زیان، به‌خوبی بیانگر میزان سود یک شرکت در پایان سال مالی است.

شرکت‌ها موظف‌اند در پایان سال مالی، صورت سود و زیان خود را منتشر و از این طریق، میزان سودآوری خود را به سهامداران اطلاع دهند.

در صورت سود و زیان، مواردی مانند میزان فروش شرکت‌ها، میزان هزینه‌های آن‌ها و سایر اطلاعات بااهمیت مربوط به عملکرد شرکت قابل‌مشاهده است.

سهامداران برای مشاهده صورت سود و زیان شرکت‌ها، می‌توانند به پایگاه اینترنتی (www.codal.ir) خوانده شود کدال نقطه آی آر) مراجعه کنند.

ترازنامه ...

در بیان عوامل تعیین‌کننده در قیمت سهام، توضیح دادیم که سرمایه‌گذاران باید علاوه بر سودآوری شرکت، به میزان دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت نیز توجه داشته باشند.

طبیعتاً برای یک سرمایه‌گذار مهم است که بداند شرکتی که قصد دارد در آن سرمایه‌گذاری کند، چه میزان دارایی، اعم از پول نقد، ملک، ماشین‌آلات و... دارد.

میزان بدهی‌ها و تعهدات شرکت به بانک‌ها، تأمین‌کنندگان مواد اولیه و... چقدر است؟ و در مجموع، آنچه به‌عنوان سرمایه سهامداران شرکت یا اصطلاحاً، حقوق صاحبان سهام، پس از کسر بدهی‌های شرکت از دارایی‌های آن باقی می‌ماند، چقدر است؟

همه این اطلاعات، از طریق مطالعه ترازنامه شرکت قابل مشاهده است. در واقع، ترازنامه که همانند صورت سود و زیان، در پایان دوره مالی شرکت برای اطلاع سهامداران منتشر می‌شود،

همانند یک تصویر واضح و شفاف، وضعیت شرکت را از نظر میزان

دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام نشان می‌دهد.

سرمایه‌گذاران برای مشاهده ترازنامه شرکت‌ها نیز همانند صورت سود و زیان، می‌توانند به پایگاه اینترنتی www.codal.ir مراجعه کنند.

سود هر سهم (EPS)...

اگر کل سودی را که شرکت در پایان سال مالی خود، به دست می‌آورد، بر تعداد سهام منتشرشده توسط شرکت تقسیم کنیم، عدد حاصل بیانگر سود هر سهم است.

برای مثال، اگر بر اساس اطلاعات مندرج در صورت سود و زیان، کل سود خالص شرکت در پایان سال مالی ۵۰۰ میلیون تومان و تعداد سهام شرکت هم یک میلیون سهم باشد، سود هر سهم ۵۰۰ تومان خواهد بود:

$$۵۰۰۰۰۰۰۰ \div ۱۰۰۰۰۰۰ = ۵۰۰$$

سود تقسیمی هر سهم (DPS)...

اگر به خاطر داشته باشید، گفتیم که شرکت‌ها، لزوماً همه سودی را که در پایان سال مالی به دست می‌آورند، بین سهامداران توزیع نمی‌کنند و بخشی از آن را برای اجرای برنامه‌های توسعه‌ای شرکت، نگه می‌دارند. میزان سودی که به ازای هر سهم، بین سهامداران توزیع می‌شود، سود تقسیمی هر سهم یا اصطلاحاً DPS می‌گویند. اگر در مثال قبل، شرکت به ازای هر سهم، ۳۰۰ تومان از ۵۰۰ تومان سود را توزیع کند، DPS شرکت ۳۰۰ تومان خواهد بود. تصمیم‌گیری در خصوص میزان تقسیم سود، در مجمع عادی سالیانه و با رأی‌گیری از سهامداران انجام می‌شود. پس از تصویب مبلغ سود تقسیمی، شرکت موظف است حداکثر ظرف مدت ۸ ماه، این مبلغ را به سهامداران بپردازد. البته معمولاً شرکت‌ها سود سهامداران خرد را زودتر از این موعد، پرداخت می‌کنند. منظور از سهامداران خرد، سهامدارانی است که در مقایسه با سهامداران عمده، تعداد کمی از سهام شرکت را در اختیار دارند. سود تقسیمی هر سهم، به افرادی تعلق می‌گیرد که در زمان برگزاری مجمع شرکت، سهام آن شرکت را در اختیار داشته باشند. لازم به ذکر است که شرکت‌ها، سیاست‌های متفاوتی در خصوص تقسیم سود دارند، برخی ترجیح می‌دهند بیشتر سود سهام را بین سهامداران تقسیم کنند، اما برخی دیگر درصد کمی از سود را تقسیم کرده و بخش عمده آن را به تأمین نقدینگی موردنیاز برای انجام طرح‌های توسعه‌ای، اختصاص می‌دهند. سرمایه‌گذاران باید هنگام انتخاب سهام، به سیاست شرکت در توزیع سود توجه داشته

باشند، برای مثال، افرادی که دریافت سود مستمر برای آنها مطلوبیت دارد، ترجیح می‌دهند سهام شرکت‌هایی را بخرند که سود تقسیمی آنها بیشتر است، اما افرادی که دید بلندمدت‌تری دارند، بیشتر به سراغ شرکت‌هایی می‌روند که بجای درصد تقسیم سود زیاد، بخش عمده سود سالیانه را صرف توسعه فعالیت‌های شرکت می‌کنند.

تعدیل سود ..

شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس موظف‌اند به صورت مستمر و در دوره‌های سه‌ماهه (کنترل شود)، عملکرد واقعی خود را بررسی کرده و ضمن مقایسه عملکرد واقعی با بودجه پیش‌بینی‌شده، پیش‌بینی جدید خود از میزان سودآوری شرکت را بر اساس عملکرد واقعی به بازار منعکس کنند. به عنوان مثال، شرکت الف پیش‌بینی کرده است که در پایان سال مالی ۱۳۹۲، ۱۰۰ تومان سود به ازای هر سهم به دست آورد؛ اما پس از گذشت سه ماه از فعالیت شرکت و با بررسی عملکرد این سه ماه، پیش‌بینی خود را تغییر داده و از ۱۰۰ تومان به ۱۱۰ تومان افزایش می‌دهد. همین شرکت ممکن است پس از بررسی عملکرد شش‌ماهه خود، به این نتیجه برسد که سود ۱۱۰ تومانی قابل تحقق نیست و پیش‌بینی سود شرکت، باید به ۹۵ تومان کاهش یابد.

تغییرات این چینی در سود پیش‌بینی شده را اصطلاحاً تعدیل سود می‌گویند. سرمایه‌گذاران باید همواره در تصمیم‌گیری‌های خود، به تعدیل سود سهام توجه داشته باشند.

صف خرید و صف فروش ...

وقتی حجم تقاضا برای یک سهم در بورس، از حجم عرضه آن سهم بیشتر باشد، برای آن سهم صف خرید تشکیل می‌شود. تشکیل صف خرید برای یک سهم نشان‌دهنده اقبال سرمایه‌گذاران به آن سهم است.

در نقطه مقابل،

وقتی حجم عرضه یک سهم در بورس، بیشتر از حجم تقاضا برای آن سهم باشد، برای سهم مذکور صف فروش شکل می‌گیرد.

تشکیل صف فروش برای یک سهم، می‌تواند حاکی از بی‌رغبتی سرمایه‌گذاران به آن سهم است.

البته ذکر این نکته ضروری است که هراندازه میزان نقد شوندگی در یک بورس بیشتر باشد، از حجم صف‌های خرید و فروش سهام در آن بورس کاسته خواهد شد،

زیرا در همه شرایط اعم از افزایش و کاهش قیمت سهام، همواره متقاضی برای سهام وجود دارد و این، یعنی روان بودن فرایند معاملات در بورس و قابلیت نقد شوندگی بالا.

در بورس ایران نیز در سال‌های اخیر، میزان نقد شوندگی بازار افزایش و از حجم صف‌های خرید و فروش تا حد زیادی کاسته شده است.

نکته جالب و البته مهم درباره صف خرید و فروش این است که با توجه به تأثیر لحظه‌ای و بسیار سریع اطلاعات بر میزان عرضه و تقاضای سهام در بورس،

معمولاً بلافاصله پس از انتشار یک اطلاعات حائز اهمیت در خصوص سهام، صف خرید یا فروش برای آن سهم تشکیل می‌شود،

بنابراین سرعت عمل سرمایه‌گذاران در تصمیم‌گیری برای خرید و فروش یک سهم در موفقیت آن‌ها برای سرمایه‌گذاری بسیار حائز اهمیت است.

برای مثال، انتشار خبری در خصوص آزادسازی نرخ سیمان، می‌تواند موجب انتظار سرمایه‌گذاران برای افراد درآمد و سودآوری شرکت‌های سیمانی و در نتیجه، افزایش تقاضای آن‌ها برای خرید سهام شود و همین امر، در فاصله کوتاهی، تشکیل صف خرید و افزایش قیمت سهام شرکت‌های سیمانی را به دنبال خواهد داشت،

بنابراین سرمایه‌گذارانی که زودتر از دیگران برای خرید این سهم اقدام کنند، طبیعتاً بیشتر از دیگران سود به دست خواهند آورد.

دامنه نوسان ...

منظور از دامنه نوسان، حداکثر افزایش یا کاهش است که قیمت سهام شرکت، در یک روز می‌تواند داشته باشد.

در حال حاضر، دامنه نوسان قیمت سهام در بورس تهران، ۵ درصد و دامنه نوسان قیمت سهام در فرا بورس، ۵ درصد است (کنترل شود)، به این معنا که مثلاً اگر قیمت سهم الف در بورس تهران،

در ابتدای روز ۲۰۰ تومان باشد، قیمت این سهم در پایان ساعت معاملات حداکثر می‌تواند ۱۰ تومان افزایش و یا ۱۰ تومان کاهش داشته باشد ($200 * 0.05 = 10$).

دامنه نوسان با این هدف تعیین شده است که در مواقع بحرانی یا در مواردی که بازار، تحت تأثیر رفتارهای هیجانی برخی سهامداران، به‌ویژه سهامداران خرد قرار دارد، از بروز نوسانات شدید در قیمت سهام و در نتیجه، ضرر و زیان هنگفت سهامداران جلوگیری شود.

البته شرکت‌هایی که نماد آن‌ها مدتی متوقف شده است، پس از بازگشایی نماد مشمول دامنه نوسان نمی‌شوند، زیرا اطلاعات بااهمیتی که نماد شرکت به خاطر آن متوقف شده است، ممکن است تأثیری، بیش از دامنه نوسان تعیین شده بر قیمت سهم داشته باشد و طبیعی است که بر اساس سازوکار حراج،

باید اجازه داده شود تا اطلاعات، تأثیر واقعی خود را بر میزان عرضه و تقاضا و در نتیجه قیمت سهام بگذارد، هرچند این تأثیر بیشتر از دامنه مجاز نوسان روزانه باشد.

حجم‌بنا ...

حجم‌بنا، حداقل تعداد سهام یک شرکت است که باید در طول روز، معامله شود تا قیمت آن سهم، بتواند بر اساس سقف دامنه نوسان، افزایش یا کاهش یابد.

بنابراین، در صورتی که تعداد سهام معامله‌شده یک شرکت در طول روز، کمتر از حجم‌بنا باشد، به همان نسبت درصد نوسان قیمت آن سهم نیز کاهش خواهد یافت.

هدف از تعیین حجم‌بنا، این است که سرمایه‌گذاران اطمینان داشته باشند نوسانات قیمت سهام،

در نتیجه خرید و فروش تعداد مشخص و قابل‌توجهی سهام صورت گرفته است، چراکه در غیر این صورت، معامله حتی چند عدد سهم یک شرکت،

می‌تواند قیمت سهام این شرکت در بورس را تحت تأثیر قرار داده و منجر به ایجاد قیمت‌های غیر واقعی و کاذب در بورس شود.

قیمت پایانی سهم ..

قیمت پایانی سهام یک شرکت، در واقع میانگین قیمت‌هایی است که آن سهم در طول روز، بر اساس آن قیمت‌ها مورد دادوستد قرار گرفته است.

البته سامانه معاملاتی بورس پس از محاسبه میانگین قیمت سهم در طول روز، به صورت خودکار بررسی می‌کند که این میزان معاملات سهم نیز به اندازه حجم مبنا بوده است یا خیر؟

طبیعتاً اگر حجم معاملات سهم حداقل به اندازه حجم مبنا بوده باشد، میانگین محاسبه شده، به عنوان قیمت پایانی سهم در سامانه معاملات ثبت خواهد شد، اما اگر حجم معاملات سهم از حجم مبنا کمتر باشد، به همان نسبت از میزان افزایش یا کاهش قیمت سهم هم کاسته شده و قیمت پایانی، بر این اساس محاسبه و در سامانه معاملات ثبت می‌شود.

به عنوان مثال، فرض کنید قیمت سهم الف در ابتدای روز شنبه، ۲۰۰ تومان و میانگین قیمت معاملات این سهم در طول روز شنبه نیز ۲۰۶ تومان باشد.

بنابراین، میانگین قیمت سهم در پایان روز شنبه، در مقایسه با ابتدای روز، ۶ تومان، یعنی ۳ درصد رشد داشته است.

حال اگر تعداد سهام معامله شده شده شرکت الف در طول روز شنبه، برابر با حجم مبنا باشد، قیمت پایانی سهم در روز شنبه، همان ۲۰۶ تومان خواهد بود، اما اگر تعداد سهام معامله شده شرکت الف، تنها معادل نصف حجم مبنا تعیین شده برای این سهم باشد، طبیعتاً میزان افزایش سهم نیز از ۶ تومان، به ۳ تومان کاهش یافته و قیمت پایانی سهم در روز شنبه، ۲۰۳ تومان تعیین خواهد شد. لازم به ذکر است که قیمت پایانی سهم در یک روز، به عنوان قیمت پایه آن سهم در ابتدای روز بعد، در سامانه معاملات بورس در نظر گرفته می شود.

سهمی که در کمتر

از دو ماه تقریباً

چهار برابر شد:

در ۱۳۹۷/۵/۳۰ قیمت سهم ۱۶۷ تومان:

20:06:22 تولیدی گرانیت بهسرام (کهرام) - بازار دوم بورس

نمایش روزهای معامله شده - نمایش همه روزها - برای مشاهده اطلاعات بیشتر در هر روز معاملاتی بر روی سطر مورد نظر دبل کلیک کنید

بیشترین قیمت	کمترین قیمت	قیمت پایانی			قیمت آخرین معامله			اولین قیمت	قیمت دیروز	ارزش	حجم	تعداد	تاریخ
		رصد	تغییر	قیمت	رصد	تغییر	قیمت						
3,697	3,561	4.94	174	3,695	5	176	3,697	3,697	3,521	8.372B	2.266M	229	1397/6/14
3,656	3,656	1.12	39	3,521	5	174	3,656	3,656	3,482	124.79M	34,133	7	1397/6/13
3,650	3,650	0.14	5	3,482	4.98	173	3,650	3,650	3,477	17.436M	4,777	5	1397/6/12
3,591	3,591	1.67	57	3,477	5	171	3,591	3,591	3,420	184.484M	51,374	8	1397/6/11
3,420	3,420	4.97	162	3,420	4.97	162	3,420	3,420	3,258	542.887M	158,739	13	1397/6/10
3,383	3,383	1.12	36	3,258	5	161	3,383	3,383	3,222	127.147M	37,584	8	1397/6/7
3,232	3,232	4.64	143	3,222	4.97	153	3,232	3,232	3,079	514.483M	159,184	16	1397/6/6
3,186	3,186	1.45	44	3,079	4.98	151	3,186	3,186	3,035	157.258M	49,359	13	1397/6/5
3,084	3,084	3.3	97	3,035	4.97	146	3,084	3,084	2,938	349.386M	113,290	16	1397/6/4
3,008	2,865	75.61	1265	2,938	79.8	1335	3,008	2,865	1,673	3.323B	1.131M	93	1397/6/3
1,753	1,753	0.18	3	1,673	4.97	85	1,753	1,753	1,670	17.534M	10,002	2	1397/5/30
1,751	1,751	0.12	2	1,670	4.98	83	1,751	1,751	1,663	9.827M	5,612	7	1397/5/29
1,746	1,746	0.3	5	1,668	4.99	83	1,746	1,746	1,663	29.266M	16,762	6	1397/5/28

روند افزایش قیمت در شهریور:

20:07:43 تولیدی گرانیت بهسرام (کهرام) - بازار دوم بورس

نمایش روزهای معامله شده - نمایش همه روزها - برای مشاهده اطلاعات بیشتر در هر روز معاملاتی بر روی سطر مورد نظر دبل کلیک کنید

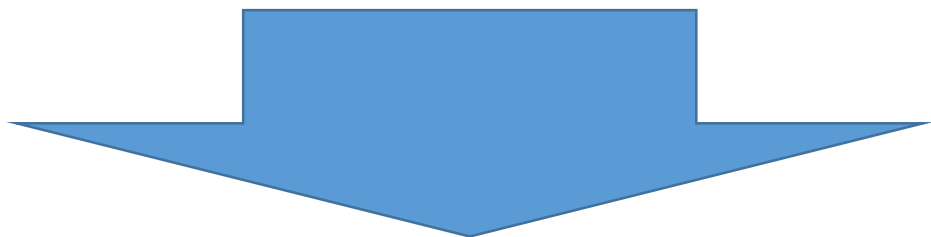
تاریخ	تعداد	حجم	ارزش	قیمت دیروز	اولین قیمت	قیمت آخرین معامله			قیمت بازاری				
						قیمت	تغییر	رصد	قیمت	تغییر	رصد		
1397/7/7	22	108,673	650.843M	5,704	5,989	5	285	5,989	5	285	5,989	5,989	5,989
1397/7/4	9	101,740	580.325M	5,433	5,704	4.99	271	5,704	4.99	271	5,704	5,704	5,704
1397/7/3	16	100,000	543.3M	5,175	5,433	4.99	258	5,433	4.99	258	5,433	5,433	5,433
1397/7/2	13	31,746	169.778M	5,094	5,348	4.99	254	5,348	4.99	254	5,348	5,348	5,348
1397/7/1	7	3,928	20.968M	5,084	5,338	5	254	5,338	5	254	5,338	5,338	5,338
1397/6/31	7	30,910	162.494M	5,007	5,257	4.99	250	5,257	4.99	250	5,257	5,257	5,257
1397/6/27	7	22,547	117.56M	4,966	5,214	4.99	248	5,214	4.99	248	5,214	5,214	5,214
1397/6/26	16	56,529	288.694M	4,864	5,107	5	243	5,107	5	243	4,966	5,107	5,107
1397/6/25	103	1.181M	5.746B	4,420	4,641	10.25	453	4,873	4,641	4,420	4,864	4,641	4,873
1397/6/20	4	51,000	239.12M	4,258	4,470	10.22	435	4,693	4,470	4,258	4,420	4,470	4,693
1397/6/19	19	512,900	2.184B	4,056	4,258	4.98	202	4,258	4,258	4,056	4,258	4,258	4,258
1397/6/18	17	161,631	655.575M	3,863	4,056	5	193	4,056	4,056	3,863	4,056	4,056	4,056
1397/6/17	142	956,162	3.694B	3,695	3,879	4.98	184	3,879	3,879	3,695	3,879	3,879	3,879

و رسیدن به قیمت ۷۳۵ تومان از قیمت ۱۶۷ تومان در ۴۵ روز!

نمایش روزهای معامله شده - نمایش همه روزها - برای مشاهده اطلاعات بیشتر در هر روز معاملاتی بر روی سطر مورد نظر دبل کلیک کنید

تاریخ	تعداد	حجم	ارزش	قیمت دیروز	اولین قیمت	قیمت آخرین معامله			قیمت باستانی		
						قیمت	تغییر	رصد	قیمت	تغییر	رصد
1397/8/2	1	222	1.395M	6,612	6,282	6,282	-330	-4.99	6,611	-1	-0.02
1397/8/1	1	381	2.394M	6,614	6,284	6,284	-330	-4.99	6,612	-2	-0.03
1397/7/30	27	5,864	36.99M	6,640	6,308	6,308	-332	-5	6,614	-26	-0.39
1397/7/29	4	958	6.047M	6,644	6,312	6,312	-332	-5	6,640	-4	-0.06
1397/7/28	5	1,262	7.973M	6,650	6,318	6,318	-332	-4.99	6,644	-6	-0.09
1397/7/24	39	465,204	3.094B	7,000	6,650	6,650	-350	-5	6,650	-350	-5
1397/7/23	3	951	6.329M	7,005	6,655	6,655	-350	-5	7,000	-5	-0.07
1397/7/21	1	448	2.982M	7,007	6,657	6,657	-350	-5	7,005	-2	-0.03
1397/7/17	7	14,296	96.169M	7,081	6,727	6,727	-354	-5	7,007	-74	-1.05
1397/7/14	19	32,335	219.251M	7,251	6,638	6,638	-716	-9.74	7,081	-273	-3.71
1397/7/11	92	1,198M	8.798B	6,888	7,020	7,020	685	10.25	7,371	668	9.99
1397/7/9	11	76,976	159.647M	6,916	6,421	6,421	626	10.24	6,686	570	9.32
1397/7/8	8	37,134	233.499M	5,989	6,288	6,288	299	4.99	6,116	127	2.12

در ۴۴ روز یه خونه تبدیل شده بود به تقریباً چهارتا خونه!

(آخه مگه میشه؟)

منابع:

- ۱- کتاب «جادوی بورس» نوشته: شهاب سهرابی، انتشارات: ایده پردازان چکاد، سال ۱۳۹۶، ۱۰۸ صفحه
۲. سایت: www.tsetmc.com شرکت مدیریت فناوری بورس تهران
۳. سایت: www.irvex.ir تالار مجازی بورس ایران
۴. سایت: www.tse.ir بورس اوراق بهادار تهران
۵. سایت: www.sena.ir پایگاه خبری بازار سرمایه ایران
۵. ایبوک «یک راز بسیار مهم و کلیدی بورس» نوشته: شهاب سهرابی در سایت www.ketabesabz.com